

mokslas • menas • literatūra

DRAUGAS

PART TWO — NR. 171 (30)

ANTROJI DALIS / 1973 METAI

LIEPOS MĖN. 28 D. (JULY 28, 1973)

Šiame numery

Stasio Raštikio atsiminimai
Kultūros mecenatai.
Latvių kultūrinis gyvenimas.
Pokalbis su leidyklos vadovu.
A. Rukšėno paminklas
S Kudirkai.
Kultūrinė kronika.
Nauji leidiniai
L. kat. mokslo akad. suv mas.
Depresijos periodas ekrane.
Šeima, vaikas, lietuviybė.
Su poete apie jaunimą

Stasio Raštikio atsiminimai

KAZYS ALISAUSKAS

Priešpaskutinis Nepriklausomos Lietuvos kariuomenės vadas generolas Stasys Raštikis išleido trečią savo atsiminimų knygą „Įvykiai ir žmonės“. Ši trečioji knyga susilaukė nemažesnio pasisekimo skaitytojų tarpe negu anksčiau autorius parašytosios „Kovose dėl Lietuvos“. Autorius yra pastabus, geros atminties, lengvai rašas, mintis dėstas aiškiai ir nuosekliai. Skaitymas nebevargina skaitytojo, nors aprašomi ir liūdni mūsų krašto įvykiai, kurių niekur kitur mūsų literatūroje neberasi.

Trumpos žinios apie patį autorių. Gen. St. Raštikis gimė 1896 m. rugsėjo 13 d. Kuršėnuose, tačiau augo ir mokėsi Dūkšte ir Zarasuose. Per pirmąjį pasaulinį karą tarnavo rusų kariuomenėje, dalyvavo kautynėse su vokiečiais Lietuvoje ir Galicijoje. 1917 m. Tiflise baigė karo mokyklą, tapo karininku ir buvo paliktas Kaukazo fronte iki rusų-turkų karo pabaigos. 1918 m. grįžo į Lietuvą. 1919 m. pradžioje savanoriu stojo į Lietuvos kariuomenę. Dalyvavo kovose su bolševikais ir lenkais. Buvo sužeistas. Antrą kartą sunkiai sužeistas, 1919 m. rugpjūčio 28 dieną pateko į bolševikų nelaisvę. 1921 m. balandžio mėn., kalnais pasikeičiant, buvo grąžintas į Lietuvą. Pasigydyęs karo ligoninėje, tarnavo 5 pėst. pulke ir vyriausiam štabe. 1932 m. baigė generalinio štabo akademią Vokietijoje. Vėl tarnavo 5 pėst. pulke, lektoravo Karo mokykloje ir Aukštuosiuose karininkų kursuose.

Nuo 1935 m. sausio 1 d. iki 1940 m. sausio 1 d. buvo Lietuvos kariuomenės vadu. Kariuomenė vadovauti jam sekėsi. Buvo populiarus ne tik kariuomenėje, bet ir plačios visuomenės tarpe. Reorganizavo, padidino ir geriau apginklavo kariuomenę. Buvo ne paskutinis, bet priešpaskutinis Lietuvos kariuomenės vadas. Paskutiniu metu buvo generolas Vincas Vitkauskas (mirė Lietuvoje).

Okupavus Lietuvą, bolševikų agentų nuolatos buvo sekamas. Vengdamas suėmimo, trumpą laiką slapstėsi, vėliau per žaliąją sieną pabėgo į Vokietiją.

1941 m. birželio 22 d. prasidėjo Vokietijos karas su Sovietų Rusija. Gen. St. Raštikis netrukus sugrįžo į Kauną. Surado tik išėjusią iš kalinimo ir suvargusią žmoną, bet be vaiku. Birželio 15 d. bolševikai suėmė ir ištremė į Sibirą visus artimuosius gen. St. Raštikio gimines ir 3 mažametes dukreles. Tai buvo vienas iš didžiausių smūgių gen. St. Raštikio gyvenime. Ir taip tėvai visam laikui pasiliko su skaudančiomis širdimis.

1944 m. vasarą, bolševikams artėjant užimant Lietuvą, gen. St. Raštikis pasitraukė į Vakarų. 1949 m. emigravo į JAV. Išeivijoje nepalūžo, parašė atsiminimus, vienus iš geriausių mūsų karinėje literatūroje.

Gen. St. Raštikis turi didelę istorinę vertę, joks mūsų praeities tyrinėtojas — istorikas ar mėgėjas neapsieis be jo. Datose ir vietovardžiuose neberadau klaidų. Tik kai kur viena kita korektūros klaida, bet tai menkniekis. Atsiminimuose prisilaukta chronologinės tvarkos, nepasimesta sistemoje.

Recenzijos, kritika ir priekalštai. Pasirodžius knygoms „Kovose dėl Lietuvos“, spaudoje buvo daug recenzijų, daug buvo gerų, bet daug ir blogų, pikty, visai neteisingų. Nors gen. St. Raštikis savo paskutinėje knygoje „Įvykiai ir žmonės“ stipriai, bet nuosaikiai, atsikerta savo kritikams, vis dėlto noriu dar ir aš šį bei tą pridėti. Štai keletas mano pastabų:

1. Kai kurie recenzentai — kritikai pyksta ir rūgėja, kodėl gen. St. Raštikis II tome įdėjo skyrelį „Mūsų šeimos tragedija“, parašytą p. E. Raštikienės. Turiu pasakyti štai ką. Žmogus, turįs širdį, supras, kad tai rašyta su ašaromis, skaudančia širdimi, užjaus ir nebedarys čia priekaištų. Motinai, netekusiui savo vaiku, tai vienintelė, nors ir maža, paguoda. Poetai — rašytojai kenčiančiai motinai rašo himnus, sukuria nemirtingus kūrinys popieriuje ar drobėje, o mūsų kritikai įstengė duoti tik dergalį. Užuojautą reikiu Poninai Elenai Raštikienei.

2. Netiesa, kad gen. St. Raštikis savo raštuose niekina prezidentą A. Smetoną. Du kartus perskačiau ir nieko niekanančio neradau. Atvirkščiai, labai aukštai jį vertina kaip valstybininką, politiką ir asmenį. Taipgi prezidentas A. Smetona aukštai vertino gen. St. Raštikį. Nenoromis atleido jį iš kariuomenės vado vietos, nebesutiko paleisti į atsargą, paleido tik 3 mėnesiams atostogų. Tai liudija, kad prezidentas vis dar tikėjosi, jog gen. St. Raštikis vėl bus kariuomenės vadu. Gen. V. Vitkauskas buvo paskirtas

tik laikinai eiti kariuomenės vado pareigas. Jeigu ir pasitaikė nuomonių skirtumų, tai normalu, tokį darbą dirbant. Bet nereikia iš to daryti tragedijos.

Gen. St. Raštikis buvo pastabus, aiškiai matė, kas Lietuvoje ir aplink Lietuvą darosi. Suprato, kad bus karas. Akivaizdoje gresiančio pavojaus stengėsi stiprinti kariuomenę ir aplamai tautos moralę. Vairuodamas kalbėjo ir rašė. Savo kalbomis ir raštais stengėsi stiprinti valstybės prezidento ir vyriausybės autoritetą. Tapo populiarius lietuvių visuomenės tarpe. Na, ir kas čia buvo blogo? Atvirkščiai, tektų kaltinti ir peikti, jeigu jisai to nebūtų daręs. Buvo atviras ir drąsiai reiškė savo nuomonę valstybės prezidentui ir vyriausybės nariams.

Tautininkų sąjunga nemėgo gen. St. Raštikio, ypač jaunieji tautininkai, už opozicinių partijų (liaudininkų ir krikščionių demokratų) įtraukimą į Lietuvos vyriausybę.

Tautininkų sąjunga, kaip žinome, stengėsi sutelkti krūvon, tautinės vienybės vardu, visus lietuvius. Bet jai nepasisekė. Sąjungos prestižas smuko ryšium su vėdaus ir užsienio politikos su kaimynėmis valstybėmis nesėkmėmis. Gen. St. Raštikis stengėsi sustiprinti vyriausybę įtraukiant į ją opozicines partijas. Na ir vėl kas čia buvo blogo? Nejaugi tos partijos buvo nepriklausomos Lietuvos prieši.

3. Parinkimas ir paskyrimas kariuomenės vado (ir dar karo metu) yra labai svarbi ir sunki problema, sunkesnė negu ministerio pirmininko suradimas. Kariuomenės vadui karo metu pavedamos valstybės gynimas, garbė ir valstybės likimas. Pavyzdžiui, visiems žinomų, istorijoje yra labai daug. Šį klausimą — problemą sunkiai sprendžia net ir didelės ir galingos valstybės. Geri vadai visuomet vertinami ir nešalinami.

Nepriklausomos Lietuvos laikotarpis (Nukelta) (2 psl.)

NAUJI PROF. ERETO SPAUDOS DARBAI

Prof. Juozas Eretas, nuvykęs į vieną kaimą netoli Lugano, nuošalumoje nekludomas toliau ruošia veikalą apie prel. Pr. Jurą ir rengia paskaitą Europos lietuvių studijų savaitei, įvyksiančiai Vasario 16 gimnazijoje.

ANTROPOLOGŲ KONGRESAS IR LIETUVIAI

Lituanistikos instituto prezidentas dr. Jurgis Gimbutas yra susirūpinęs, kad lietuviams būtų deramai atstovaujama tarptautiniame antropologų ir etnologų kongrese Chicagoje, įvyksiančiame rugpj. 28 - rugs. 8 d. Tuo reikalu Instituto prezidentas kontaktuoja atitinkamus mūsų mokslininkus.

DAIL. T. VALIAUS PUOSMENYS PROF. A. MACEINOS KNYGAI

Dail. T. Valius prof. A. Maceinos knygai „Krikščionis pasaulyje“ nupiešė skyrių titulinis viršelius ir davė direktyvų, kaip atlikti jos laužymą. Knyga leidžiama serijoje „Krikščionis gyvenime“. Įsirašiusieji prenumeratoriais gauna 25% nuolaidos. Adresas tas pats kaip ir „Draugo“.

K. BRADŪNO KNYGA JAU RIŠYKLOJE

Kazio Bradūno eilėraščių rinkinys „Pokalbiai su karaliumi“ jau baigtas spausdinti ir atidu-

tas rišyklon. Knyga gausiai iliustruota, didelio formato, 72 pusl. Iliustravo dail. Virkau.

PROF. JONIKAS PENSLIOJ, UNIVERS. NEBEDYSTS

— Prof. dr. P. Jonikas dėstęs lituanistiką Chicagos universitete ir dirbęs to universiteto bibliotekoje, nuo liepos 1 d. išėjo į pensiją, pasitraukdamas nuo tų pareigų. Įvertindami prof. Joniko darbą, universiteto kolegos profesoriai jam surengė išleistuves.

NAUJA KOMP. J. KACINSKO OPERA

Kompozitorius Jeronimas Kacinskas baigė instrumentuoti savo naują operą, sukurta pagal A. Landsbergio libretą. Šią operą, prof. V. Marijošiaus rūpesčiu, buvo užrašęs Kultūros fondas. Ir daugiau lietuviškų operų yra Kultūros fondo užsakyta.

APIE MŪSŲ DIDŽIUOSIUS KULTŪRININKUS

Stasio Ylos knyga „Vardai ir veidai“ jau paskleista pas platintojus. Veikalas turi 345 psl., papuošta dail. T. Valiaus aplanku. Aptariamieji mūsų kultūriname gyvenime pasižymėję asmenys nuo Mažvydo iki Skvirecko. Vien knygoje minimų kultūrininkų sąrašas apima 11 psl. Plačiau aptariamieji M. Mažvydas, M. Daukša, K. Donelaitis, J. A. Giedraitis, M. Valančius, A. Baranuskas, A. Dambrauskas, A. Smetona, J. Maironis, J. Matulaitis, J. Skvireckas ir kt.

NOVELIŲ KNYGA „VIDURDIENIO VARPAI“

Rašytojas Česlovas Grincevičius ruošia spaudai naują novelių rinkinį — „Vidurdienio varpai“.

IS ROMOS Į LIET. KAT. MOKSLO AKADEMIJOS SUVAŽIAVIMĄ

Lietuvių katalikų akademijos pirmininkas prof. dr. A. Liuima, S. J., iš Romos atvyks į akademijos suvažiavimą Bostone.

ATSIMINIMŲ KNYGA APIE B. SRUOGĄ

Didžiulė monografija „Balys Sruoga mūsų atsiminimuose“ laužoma Morkūno spaustuvių. Knyga turės apie 500 psl. Savo atsiminimus duoda apie 70 autorių. Meniška knygos puse rūpinasi dail. Kurauskas. Knyga išeis rudenį. Knygą spaudai paruošė mūsų rašytojo našlė dr. V. Sruogienė.

A. LANDSBERGIO KNYGA

A. Landsbergio kūrinys „Vėjas gluosniuose“ surinktas Morkūno spaustuvių ir greitai bus išspausdintas.

Kertinė paraštė Kultūros mecenatai

Vienas iš Amerikos aukštojo gyvenimo standarto pažymių yra, kad čia net eiliniai darbo žmonės yra gerai aprūpinti, gali sau leisti atostogas Havajuose, turėti savo namus, santuokas bankuose, o ir sulaukę brangaus amžiaus gali gauti pensijas, net ir tokias, kaip dabar šoferiams nustatyta — 550 dol. mėnesiui.

Tų civilizacijos dovanų, deja, nesulaukia mūsų išeivijos kultūrininkai, jei jie nėra įsijungę į vietinį ekonominį gyvenimą. Ir vis dėlto jie duoda didelę kultūrinę duoklę mūsų tautai savo kūrybiniais raštais, savo pedagoginių mūsų atžalų auklėjimu, savo įtemptu kasdieniu darbu redakcijose. Pasitenkindami kukliais pragyvenimo šaltiniais, jie duoda ypatingai didelį kultūrinį įnašą. Savo kūryba, savo darbu jie yra mūsų kultūrinio lobyno mecenatai ne tai, kad klodami šimtinės iš savo kišenų, bet nepaįmdami tūkstančių, kurių jie pelnosi.

Už tat iš tų, kurie savo profesijose įsijungę į šio aukščiausios technologinės kultūros krašto gyvenimą, bet kurie savo kūrybiniais polėkais neskliria duoklės savajai tautai, reikia laukti, kad jei tam reikalui nedirba jų galva, tegu atsako kišenė. Labai daugelis tą reikalą supranta. Jau turime daug mecenatų, kurie yra parėmę „Draugo“ romano konkursus, Liet. kat. mokslo akademijos, Krikščionis Gyvenime, Liet. knygų klubo knygų leidimą, pradėti premijuoti mūsų laikraštinių, visuomeninių. To visko reikėtų dar daugiau. Daug čia padaro Lietuvių fondas, šis mūsų didysis lietuviškojo gyvenimo mecenatas. Per jį savo įnašais tampa mecenatais šimtai lietuvių, ir tuo tik reikia pasigėrėti.

Lietuviuose kaskart daugiau atsiranda pasiturinčių žmonių. Tuo mes galime pasidžiaugti. Tegū būna visi lietuviai turtinigi, kad tik jaustų širdy knietėjimą paremti lėšų stokojančius mūsų kultūrinius reikalus. Šalia

knygų mecenatų, galėtų gyviau pasireikšti ir laikraščių mecenatai. Pietų Amerikoje jau iš seniau lietuvių tai praktikuojama. Lietuviškus kultūrinius reikalus suprantantis pramoninkas, finansininkas ar ir eilinis labiau pasiturintis imasi išleisti kurį laikraščio numerį. Dabar, pa-brangus popieriui, spaudos medžiagoms, spaustuvių darbininkų atlyginimui tokie atskiro numerio išleidėjai — laikraščio mecenatai būtų didelė parama. Atitinkamas laikraštis ar žurnalas galėtų to numerio išleidėjas mecenatą atitinkamai pagerbti nuotrauka, aprašymu. Galėtų pvz. atsirasti mecenatų, kurie išleistų atskirą šeštadienio „Draugo“ kultūrinį priedą. „Draugas“ dabar mikrofilmuojamas. Jo puslapių išlikę ateities šimtmečiais. Kartu išliktų ir to lietuviškos spaudos mylėtojo — mecenato vardas, išleidusio vieną ar ir daugiau kultūrinio priedo numerių.

Galėtų susidaryti dar vienas tyliųjų mecenatų kadrų, kurie daug mūsų spaudai pasitarnautų, visiškai net savo išlaidų neturėdami. Dabar mūsų laikraščiai turi nemažai laiko gaišti ir lėšų išmesti priminimams, raginimams prenumeratorių užsimokėti. Gražiai susitaupyti, jeigu kiekvienas neraginas laiką savo prenumeratorių nusiųstų, savo skolų už knygas ir prenumeratorius neuždelsių. Atskiram pavieniam lietuviui tai nieko nereikėtų, o laikraščių ir knygų leidėjams būtų parodyta, kad ne tik jų pastangos vertinamos, bet kad korektišką atsileisimu norima palengvinti tų institucijų pastangas.

Plačia prasme mecenatu laikytinas ne vien tik piniginius įnašus duodantis, bet ir savo laisvalaikį paaukojantis lietuviško laikraščio, žurnalo, prenumeratoriams platinti, lietuviškiems leidiniams paskleisti, Amerikiečių laikraščių tiražai siekia šimtus tūkstančių, ir tai kai kurie jau nebeišlaiko; jų knygos plinta dešimtimis tūkstančių, ir

Regina Matuzonytė-Ingelevičienė

Kompozicija (Nuotrauka V. Mažello)

STASIO RAŠTIKIO ATSIMINIMAI

Atkelta iš 1 psl.

tarpis pasižymėjo labai dažnu kariuomenės vadų keitimu. Keisdamas lengvai ir greitai, be jokio rimtesnio galvojimo ar prieštasties. Yra žinomas atsitikimas, kad 1919 m. kariuomenės vadu buvo paskirtas senas ir ligotas generolas, kuris, vos paskyrus, antroje ar trečioje dienoje mirė. Vada! lengvai buvo keičiami kovų dėl Lietuvos nepriklausomybės metu, taipgi ir taikos meto laikotaryje iki pat Lietuvos okupacijos.

Kyla klausimas, kodėl taip buvo daroma? Tur būt todėl, kad šis postas valstybėje nebuvo laikomas labai svarbiu. Antra vertus, mažai buvo paaisma gero kariuomenės vado turėjimo, o buvo žiūrima, kad vadas būtų kluosus ir patikimas esamai vyriausybei, nekeltų reikalavimų, nedarytų priekaištų valdžiai ir t. t., valdžiai tarant, nepolitiktuotų.

Gen. St. Raštikis Lietuvos kariuomenės vadu išbuvo 5 metus, tai ilgiausiai iš visų buvusių vadų. Kaip kariuomenė, taip ir visa Lietuva buvo pripratusi ir susigyvenusi su mintimi, kad generolas St. Raštikis pasilikis kariuomenės vadu ir karo metu, jeigu Lietuvai teks gintis ir kariauti. Staigus ir netikėtas atleidimas, nepateikiant tinkamo paaiškinimo, sukėlė susirūpinimą bei mažą susijaudinimą kariuomenėje ir visuomenėje. Generolas Vitkauskas nebuvo populiarus nei kariuomenėje, nei visuomenėje, kad kurie asmenys laikė jį net nepatikiimu. Tuo metu tarnavau 5 pėst. pulke, dažnai lankydavau karo muziejų, susitikau su generolu Nagiu-Nagevičiumi. Kalbėjomės trumpai. Šis didis lietuvių patriotas jaudinosi dėl generolo St. Raštikio atleidimo, bet nieko nekaltingai. Tuo laiku gen. St. Raštikis sėdėjo namuose, niekur nesirodėdavo ir niekų nepriėmėdavo. Buvo tytus, bet ar buvo ramus — tai klausimas? Generolas Vitkauskas greitai prisitaikė prie esamų sąlygų. Valstybės prezidentas ir vyriausybė buvo juo patenkinti.

1940 m. balandžio 23 d. gen. St. Raštikis išėjo atargon, bet birželio 7 d. vėl grįžo į karo tarnybą. Buvo paskirtas Vytauto Didžiojo aukštojo karo mokyklos viršininku. Vėl pasirodė viešumoje, buvo matomas važiuojantis ar vaikščiojantis gatvėje. Trumpą laiką buvo ramu. Bet buvo tylą prieši audra.

Cia tenka atkreipti skaitytojų dėmesį į lietuvių būdo ypatybes. Lietuvisiškai gerai pripranta, pamilsta ir prisiriša prie savo vado ar viršininko, jeigu jisai savo valdiniam yra geras. Jį pašalinus, niurna ir pyksta. Nepasitenkinimų dėl vadų atleidimo Lietuvos kariuomenėje buvo labai daug. Jeigu reikalas yra aiškus, pavyzdžiui — pulko vadas gauna paauskinimą — skiriamas diviziono vadu, tuomet valdiniai didžiulioje ir tyli. Vadui nusikaltus, suprantu, tyli ir nereaguoja. Kaip sakiau, gen. St. Raštikis buvo labai populiarus kariuomenėje ir visuomenėje, tai jo pašalinimas sukėlė nepasitenkinimą. Vyriausybė jį pašalino, nekrepdama dėmesio į šias lietuvių būdo savybes. Tačiau visa praėjo laimingai. Šios lietuvių būdo savybės nėra blogos, tenka jas įvertinti ir suprasti. Lietuviams patinka tvirtu būdu vadus.

4. Generolo St. Raštikio nemėgo ministeris pirmininkas A. Merkys, kuris turėjo kariuomenės vado postui savą kitą generolą — Vincą Vitkauską. A. Merkys Vitkauską pažinojo nuo 1921 metų. Tai buvo geras, darbštus ir pareigingas karininkas. A. Merkys jį įpiršo, tenka manyti, be ypatingų ginčų ir ilgo svarstymo.

Netikiau, kad tuo metu ir vėliau, 1940 metais bolševikams užimant Lietuvą, gen. Vitkauskas buvo komunistas ar prokomunistas yra žinomas toks atsitikimas: 1940 m. rudenyje Lietuvoje sklido gandas, kad vokiečiai puls rusus ir bus karas. Neapamenu 1940 m. pabėgėję ar 1941 m. pradžioje gen. V.

Gen. St. Raštikis su Latvijos kariuomenės vadovybe Rygos aerodrome 1938 m. stebi latvių karo aviacijos pratimus

Vitkauskas, būdamas jau 29-to korpuso vadu pripuolamam susitiko Vilniuje du buvusius 9-to pėstininkų pulko karininkus. Juodu įsiai gerai pažinojo ir pasitiko. Vienas iš jų buvo majoras J. Mašiotas, kuris dabar gyvena Chicagoje. Vitkauskas jiems patylomis pasakė: "... pakenkėte vyrai, bus greitai didelių atmainų..." tai pasakęs nuėjo šalin. Abudu karininkai suprato, kad Vitkauskas laukė vokiečių greito puolimo. Lietuvių karių nuotaika tada buvo prislėgta, nepasitenkinimas rusais buvo didelis. Vitkauskas tai gerai žinojo. Manau, kad tuo metu Vitkauskas jau suprato, jog buvo padaręs klaidą, tad ar negalvojo ją atitaisyti? Tačiau buvo vėlu. Greito vokiečių puolimo jis nesulaukė, aplinkybės pasikeitė, ir ką nors daryti pats buvo bejėgis.

Gerai žinojo gen. V. Vitkauską charakterizavo gen. štabo pulk. K. Grinius šiuo sakiniu kaip: "ramų, darbštų, kuklų ir dorą žmogų ir labai minkšto būdo asmenybę". Jisai netiko būti kariuomenės vadu, bet tvirtesnio būdo asmenys valdžiai nebuvo priimtini kaip seniau taip ir tuo metu.

1940 m. birželio mėn. sovietų invazijos dienomis Vitkauskas patikavo ir laviravo, kol neatsidūrė po bolševikų padu. Pastarieji jį prišpaudė, ir pasisukti atgal nebuvo jokios galimybės. Pamažu dėl savo minkšto būdo tapo komunistu.

5. Kad paskutinis posėdis prezidentūroje 1940 m. birželio 15 d. buvo nereikalingas, tai tik dabar mes galime kalbėti, kai Sovietų Rusijos su Vokietija slaptyje susitarimai Lietuvos užėmimo reikalu mums yra detalčiai žinomi. Kol nebuvo gautas ultimatas, niekas netikėjo, kad Lietuva bus staiga užpulta. Netikėjo net ir valstybės prezidentas. A. Smetona, nes savo šeimynas laikė Užulėnyje, bet ne prie savęs Kaune. Ultimatumą gavus, vis dar buvo tikimasi, kad audra praeis, mažai žalos padarydama. Sovietų Rusija panaudojo klaidą ir staigumą. Sovietai nesakė, kad užima Lietuvą, bet tik porino, kad jie nori vien savo įgulas Lietuvoje sustiprinti. Vokietija tuo metu buvo užimta vakaruose, kariavo su Prancūzija ir Anglija, vyko aršios kautynės. Proga Lietuvą užimti sovie-

1939 m. pavasarį tarnavau 5 pėst. pulke. Tuo laiku, balandžio mėn. pabaigoje, kariuomenės vadas gen. St. Raštikis drauge su 5 pėst. pulko vadu pulk. A. Čepu-Čepausku išvyko į Berlyną. Man teko laikinai eiti 5 pėst. pulko vado pareigas. Vos anieku spėjo išvykti, mane pasišaukė 2-os diviziono vadas gen. E. Adamkavičius ir man drauge su gen. štabo majoru Juknevičiumi įsakė paruošti planą Kauno miestui ginti: parinkti poziciją taip, kad per dvi valandas laiko galima būtų ją

užimti; turimos jėgos — Kaune esanti įgula.

Paruošti planą "L" — puola lenkai ir antrą planą "V" — puola vokiečiai. Planai su brėžiniais, įsakymais ir t. t. turi būti paruošti slapta ir kuo greičiausiai pristatyti.

Jokių nurodymų daugiau diviziono vadas nedavė, į visus klausimus atsakydavo "spreskite patys". Sunkiausias uždavinys buvo kur parinkti gynimosi poziciją. Toli nuo miesto negalima buvo eiti, nes poziciją turi būti per 2 valandas užimta. Parinkome senųjų rusų fortų liniją. Fortai buvo apiešti, netiko dabartiniais taktikos reikalavimams, bet vis geriau kovoti tarp jų negu gryname lauke, kur nėra jokių priedangų.

Darbo buvo daug, dirbome dieną ir naktį, teko kai kuriose vietose kirsti medžius ir krūmus, kai kurias vietas nusausinti, kasant griovius. Darbo jėgai panaudojau savo žinioje esantį 5 pėst. pulko batalioną. Vienam visa tai atlikti buvo neįmanoma, tad pasitelkiau kapitoną Truskūną-Truskauką, kuris gerai žinojo pėstininkų taktiką, gerai braižė ir rašė. Darbą atlikome maždaug per 10 dienų ir įteikėme generolui E. Adamkavičiui. Šis planas buvo patvirtintas, padaugintas ir išsiuntintas Kaune esantiems dalinių vadams. Nebežinau, kas jį tvirtino ir ar buvo padaryta esminių pataisų. Niekur to nesitvėra. Šio plano esmė, bei paskirtis buvo ši: pavoju esant, Kauno įgula per 2 valandas užima poziciją ir saugo miestą. Vykdoma mobilizacija. Mobilizacijai pasibaigus, vykdomi kiti planai, kuriuos kariuomenės vadas įsakys.

1939 m. rugsėjo mėn. prasidėjo antrasis pasaulinis karas. Lenkija tapo nugalėta, užimta vokiečių ir Sovietų Rusijos. Lenkų vietoje atsisotė Sovietų Rusija — rytuose. Gynimosi plane buvo padaryta pataisų, bet neesminių. Vietoje "L" buvo užrašyta "R" — reikšia raudonėji — rusai. Visa kita liko galioje.

1940 m. pradžioje tapus kariuomenės vadu gen. Vitkauskui, pastarasis šį planą peržiūrėjo ir padarė pataisų. Kai kuriose vietose poziciją perkėlė nuo fortų linijos į priemiesčius, arčiau gyvenviečių. Visa kita pasilikto kaip buvo. Esmėje skirtumai nedideli.

Koks šio ir kitų planų likimas. 1940 m. birželio 15 d. gen. V. Vitkauskas, prieš išvykdamas į Gudagų susitikti su Sovietų Rusijos generolu Pavlovu, pasiuntė vieną karininką į 2 ir 5 pėst. pulkus, įsakdamas paimiti ir sunaikinti šiuos planus. Atvykęs į 2 pėst. pulką karininkas (pavardės neprisimenu), gavo planus ir juos sudegino krosnyje. Tai padaręs, pasakė: "Dabar vyksiu į 5 pėst. pulką atlikti tą patį uždavinį". Tenka manyti, kad visi planai sulaukė panašaus likimo t. t. buvo sudeginti. Šias žinias suteikė man 2 pėst. pulko vadas pulk. J. Tumas ir 3 pėst. pulko vadas pulk. Genys.

Idomiai pasakojo man apie birželio 15 dienos bolševikų invaziją gen. štabo pulk. A. Andriūšaitis, kuris tuo metu tarnavo Panevėžio įguloje: "Iš kariuomenės štabo jokių informacijų negaudavome, vien

tams buvo labai patogi. Posėdyje buvo svarstomi du pagrindiniai klausimai. Pirmas klausimas: priešintis ar nespriešinti? Antras klausimas buvo: kaip sudaryti naują vyriausybę ir kam nors įpiršti ir perleisti šią didelę bėdą? A. Merkys jau nebenorėjo būti ministru pirmininku. Abudu klausimai taip ir pasiliko neišspręsti. Blogu Lietuvai niekas nenorėjo ir nelinkėjo. Visai be reikalo dabar ginčijamasi, kad vienai Lietuvai tada norėjo tik gero, kiti — vien blogo. Taip tikrai nebuvo.

Svarstymas gen. St. Raštikio posakio, kad "mes ginkluotai priešintis negalime, nepasiruošę ir jau per vėlu..." neturi jokios prasmės. Vis vien rezultatai gautųsi tokie pat — vienodi, jeigu ir būtų pasakęs, kad "priešintis reikia"... Gen. St. Raštikiui nebuvo lemta būti ministru pirmininku, nes su tuo nesutiko Maskva, klūdė ir savięsi sudaryti vyriausybę. Visai be reikalo šis klausimas keliamas, ginčijamasi be reikalo, operuojant juokingu argumentu "jei nebūtų būtų..."

Aplamai, svarstant pasipriešinimo klausimą, pamiršamas lietuvių būdo ypatybės. Norint, kad lietuviai pradėtų veikti, reikia nors trumpą laiką duoti jiems įsisiūbuoti ir laisvumą. Isismagine, jie visada parodo priešui, ką gali padaryti.

6. Ar buvo paruošti planai? Nėra jokios abejonės, kad planai, kaip gintis, priešui Lietuvą užpuolus, buvo paruošti. Planai paruošiami slapta, kariuomenės vadui įsakius, ir laikomi spintose. Reikalui esant, kariuomenės vadas įsako, kurį planą reikia vykdyti. Planų netrūko, bet nebuvo vykdomo. Prie vieno tokių planų paruošimo teko ir man prisidėti.

1939 m. pavasarį tarnavau 5 pėst. pulke. Tuo laiku, balandžio mėn. pabaigoje, kariuomenės vadas gen. St. Raštikis drauge su 5 pėst. pulko vadu pulk. A. Čepu-Čepausku išvyko į Berlyną. Man teko laikinai eiti 5 pėst. pulko vado pareigas. Vos anieku spėjo išvykti, mane pasišaukė 2-os diviziono vadas gen. E. Adamkavičius ir man drauge su gen. štabo majoru Juknevičiumi įsakė paruošti planą Kauno miestui ginti: parinkti poziciją taip, kad per dvi valandas laiko galima būtų ją

užimti; turimos jėgos — Kaune esanti įgula.

Paruošti planą "L" — puola lenkai ir antrą planą "V" — puola vokiečiai. Planai su brėžiniais, įsakymais ir t. t. turi būti paruošti slapta ir kuo greičiausiai pristatyti.

Jokių nurodymų daugiau diviziono vadas nedavė, į visus klausimus atsakydavo "spreskite patys". Sunkiausias uždavinys buvo kur parinkti gynimosi poziciją. Toli nuo miesto negalima buvo eiti, nes poziciją turi būti per 2 valandas užimta. Parinkome senųjų rusų fortų liniją. Fortai buvo apiešti, netiko dabartiniais taktikos reikalavimams, bet vis geriau kovoti tarp jų negu gryname lauke, kur nėra jokių priedangų.

Darbo buvo daug, dirbome dieną ir naktį, teko kai kuriose vietose kirsti medžius ir krūmus, kai kurias vietas nusausinti, kasant griovius. Darbo jėgai panaudojau savo žinioje esantį 5 pėst. pulko batalioną. Vienam visa tai atlikti buvo neįmanoma, tad pasitelkiau kapitoną Truskūną-Truskauką, kuris gerai žinojo pėstininkų taktiką, gerai braižė ir rašė. Darbą atlikome maždaug per 10 dienų ir įteikėme generolui E. Adamkavičiui. Šis planas buvo patvirtintas, padaugintas ir išsiuntintas Kaune esantiems dalinių vadams. Nebežinau, kas jį tvirtino ir ar buvo padaryta esminių pataisų. Niekur to nesitvėra. Šio plano esmė, bei paskirtis buvo ši: pavoju esant, Kauno įgula per 2 valandas užima poziciją ir saugo miestą. Vykdoma mobilizacija. Mobilizacijai pasibaigus, vykdomi kiti planai, kuriuos kariuomenės vadas įsakys.

Fotografas - menininkas Algirdas Grigaitis Des Plaines National banko pakviestas išstatyti savo darbų banko patalpose. A. Grigaičio paroda vyks rugpjūčio mėnesį. Į šias mėnesines parodas yra kviečiami žymesni apylinkėje gyvenantys dailininkai bei fotografai. Ta proga rengėjai taip pat išleidžia trumpą leidinį apie autorių.

RAŠYTOJUS KINKO I KOMPARTIJOS VĖŽMĄ

Partijos pastangos dar labiau susiaurinti jau ir taip gana ribotą lietuvių rašytojų išraiškos laisvę akivaizdžios š. m. vasario 5 d. Rašytojų Sąjungos pirminės partijos organizacijos susirinkimo aprašyme ("Pergalė", Nr. 3). Partinis kritikas V. Areška nusiskundė, kad eilė po-

Kultūrinė kronika

NAUJAS PR. SKARDŽIAUS VEIKALAS

Paruoštas spaudai Prano Skardžiaus "Lietuviški tarptautinių žodžių atitikmenys". Leidžia Pedagoginis lituanistikos institutas. Mecenatas — Lietuvių fondas. Morkūno spaustuve planuoja šį veikalą spausdinti poros savaitę laikotaryje.

EILERAŠČIŲ RINKINYS VAIKAMS

J. Minelgos eileraščiai vaikams "Kiško pyragai" paruošti spausdinti. Ilustravo V. Alekniūnė. Paveiksiai kelių spalvų. Bus apie 100 psl. Leidžia Liet. bendruomenės švietimo taryba.

SUKAKTUVINIS LEIDINYS

Birutininkų 20 metų sukaktuvinis leidinys baigiamas paruošti spausdinimui. Panaudojama labai daug iliustracijų.

NAUJI ŽURNALŲ NUMERIAI

Nauji "Varpo", "Lituanos", "Lietuvių tautos praeities", "Technikos žodžio", "Plieno sparnų" (aviacijos klubo) numeriai jau spausdinami.

A. GRIGAIČIO FOTO PARODA

Fotografas - menininkas Algirdas Grigaitis Des Plaines National banko pakviestas išstatyti savo darbų banko patalpose. A. Grigaičio paroda vyks rugpjūčio mėnesį. Į šias mėnesines parodas yra kviečiami žymesni apylinkėje gyvenantys dailininkai bei fotografai. Ta proga rengėjai taip pat išleidžia trumpą leidinį apie autorių.

RAŠYTOJUS KINKO I KOMPARTIJOS VĖŽMĄ

Partijos pastangos dar labiau susiaurinti jau ir taip gana ribotą lietuvių rašytojų išraiškos laisvę akivaizdžios š. m. vasario 5 d. Rašytojų Sąjungos pirminės partijos organizacijos susirinkimo aprašyme ("Pergalė", Nr. 3). Partinis kritikas V. Areška nusiskundė, kad eilė po-

laikraščių žinios. Jautėme grėsmę, kad artėja didelė audra. Dieną ir naktį budėjome. Prie radio aparatų pasodinome karininkus vienus klausyti rusų — Maskvos, kitus vokiečių — Berlyno radijos stočių. Niekas nesužinojome. Galop birželio 15 d. sulaukėme gen. Vitkausko įsakymo: "... Sovietų kariuomenei taikinti visas mandagumo taisykles... organizuoti šios kariuomenės vorų sutikimą...". Tai pasakęs, pulk. Andriūšaitis nuleido galvą ir apsišarėjo.

(Bus daugiau)

DR. REGINALD CIENKUS

TEL. — 788-3980
GYDYTOJAS CHIROPRAKTIKAS
6230 W. Cermak Rd., Berwyn, Ill.
Pirmad., Antrad., Ketv. ir Penktad.
9 val. ryto iki 12 val. dienų ir nuo
2 val. popiet iki 8 val. vakaro.
Šeštadienis 8:30-12 val. dienų
Emergency tel. — 788-3981

PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS

Valandos pagal susitarimą

2858 West 63rd Street

DR. K. G. BALUKAS

DR. FANG C. LU

Akuserija ir moterų ligos
Ginekologinė chirurgija

6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446

8007 W. 83 Pl., Justice, Ill. — 599-0500

Pirma ligonius pagal susitarimą
Jel neatliepia, skambinti 574-8012.

ety nori "atitraukti skaitytoją nuo praktinio gyvenimo, politikos, visuomeninių klausimų ir kelia susirūpinimą". Areška kritikavo "neutralumą, abejingumą šiai dienai". Plačiau "pilietiškumo sąvoką" interpretavo kritikas K. Nastopka ir poetas T. Venclova, ją "siedami su bet kokiais poetų pastangomis išreikšti bendražmogišką epochos tragizmą, dvasinį nerinį ir pan". Jiems ždanoviškai partinė atkritų suteikė A. Baltakis, poetas ir "Pergalės" - vyr. redaktorius: "Jis pabrėžė, kad pilietiškumą visų pirma nulemia aiškus

poeto idėjinis kryptingumas, komunistinis partiškumas, kova už socialistinius idealus. Pilietinės poezijos negalima sutapatinti su poezija apskritai. Svetimos ideologijos poezija taip pat gali būti pilietiška, tačiau ji mums nepriimtina". (E.)

MONOGRAFIJA APIE SVĖKŠNĄ

A. Rugytės paruošta spaudai knyga apie svėkšną jau pradeda spausdinti. Veikalas kolektyvinis, duodas daug informacijų apie svėkšnos miestą ir gimnaziją.

DR. VL. BLAŽYS

PLAČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 85-dies ir California
Pirmad., antrad., ketvirtad. nuo
6 iki 7:30 val. vakaro
Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val.
Trečiad. ir penktad. uždaryta
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. Walbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS

INKSTŲ IR ŠLAPOJŲ TAKŲ CHIRURGIJA

Tel. — 695-0533

FOX VALLEY MEDICAL CENTER
800 Summit Street
Routo 58 — Elgin Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2434 West 71st Street

Val. pirm. ketv. 1 iki 7 popiet,
antrad., penkt., 1-6, treč. ir šešt. tik
susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabinetai perėmė

DR. EDMUND E. CIARA

OPTOMETRISTAS

2709 West 51st Street

Tel. GR 6-2400

Val. pagal susitarimą: pirmad. ir
ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penktad. 10-4, šeštad. 10-3 val.

Ots. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6990

DR. E. DECKYS

GYDYTOJAS IR CHIRURGE

SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS

CRAWFORD MEDICAL BUILDING

6449 So. Pulaski Road

Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. — GI 8-0873

DR. W. M. EISIN - EISINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS

GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA

6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą. Jel ne
atliepia, skambinti: MI 8-0001

TEL. — BE 8-5893

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė Akijų Ligos

3907 West 103rd Street

Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-2220

Namų — rezid. — PProspect 8-9081

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS

JOKS A

VAIKŲ LIGOS

2656 West 63rd Street

Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 6 iki 8 val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 West 63rd Street

Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Via telefonai 652-1281

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 49th Court, Cicero

Val. kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. ofiso ir buto Olympe 2-4156

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1443 So. 50th Avenue, Cicero

Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Iškylus trečiadienius, šeštadienis 12 iki 4 val. popiet

Tel. REliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

(Lietuvės gydytojas)

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3925 West 59th Street

Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštad. 12-2 val. p. p. ir trečiad. uždaryta.

DR. NINA KRAUCEL

KRIAUC

Lietingoje dienoje Europoje 1877 m.

G. Caillebotte (1848-1894)

Danguolė Sadūnaitė

LIETSARGIS

Kovo mėnesio pradžioje
atvažiavau į St. Louis miestą
praleisti kelias savaites atostogų su tėvu.
Snigo ir šalo.

Vieną vakarą, kartu su draugais,
apsilankėme koncerte —
pas tėvus benediktinus.

Vos tikslai sugrįžus namo,
mano tėvas sunerimo.

“Kad tau!
kad tu ir man!”

Per tą neapsižiūrėjimą
patikau rūbinėje lietsargį.”

Tuo pat, net neprisėdamas prie stalo
vakarieniauti —
jis paskambino tėvams benediktinams
ir užliarmavo juos
apie esamą padėtį.

“Jeigu atsirasit pas jus toks moteriškas
lietsargis
vyriškoje rūbinėje?
Tai jis mano! Visas mano!
O!
Jis dabar kaip tas paukštis, išmestas iš lizdo.
Globokite jį.
Rytoj, tuoj pat po pusryčių, atvažiuosiu jo
pasiminti.

Jis taip ir padarė.
Bet nelaimė!
užsišnekęs su broliu Jonu —
(kurį jis mylėjo),
išvažiavo namo —
šį kartą palikęs rūbinėje gulėti savo
pirštines —
(su kiškio kailiu viduj), — tas,
kurias tėta Matilda jam per vienas Kalėdas
padovanojo,
ir knygą...

Sugrįžęs įėjo į kambarį.

Viskas kambaryje lyg ir prigeso.
Ir nesvarbu, kokias spalvas saulė buvo
anksčiau čia susikūrusi —
Viskas pritilo, išblėso.
(Ūpas, kurį jis atsinešė su savimi,
‘sulikvidavo’ kambarį
per kelias sekundes.)

“Klausyk!
dabar pamiršau pirštines ir knygą.

Kad tau!
kad tu ir man!”

Ir jis žingsniavo po kambarį susierzinęs,
sunerimęs —
mirtinai traiškydamas saulės spindulius
po kojomis.

Bet lietsargi tai atsinešiau.
Va.”

Ir tėvas pasiūrėjo į lietsargį tokiomis
akimis,

lyg tas lietsargis
(jau nebe naujas) —
savyje būtų slėpęs visą artėjančios vasaros
vešlumą, spalvas ir žydėjimą sodų.
Ir tada trumpai akimirkliai man pasirodė,
jog susirūpinimas tuo lietsargiu
tikrai prižadino lietsargio sielą.
Jog tas lietsargio sugrįžimas pastogėn,
mus jau dabar įvedė į pačią vasarą: ir
mes jau stovėjome tamproje rožių zonoje...

Priėjęs prie manęs, jis papurtė man ranką:
“Bet ta knyga, tai mano.
Ne iš bibliotekos.
Tik pagavok!
kiekvienas žodis, kiekviena raidė —
taškas ir kablelis joje priklauso man”.

Kai jis apsiraminio, aš paklausiau jo:
“Tetka, ar važiuosi rytoj tų daiktų atsiimti?”

Jis žvilgtelėjo į mane.
Atsido.
Ir pagaliau, atsirėmęs pats į save, prabilo...

Ne, jis niekur nevažiuos.
Pasilikis čia, žaliame kambarį.
Žaliame kambario išciuose.
Jo moralė buvo dabar daug per žema
(nuo nors rizikuoti.)

“Kad tau,
kad tu ir man!
Tas pametimas daiktų tai tikra
dievažudystė”.

Aš užkaičiau vandenį arbatai.
Tėvas nuskubėjo prie telefono.
Iššaukė tėvus benediktinus.
Užliarmavo juos apie įvykusių nelaimę...

O! O!
jis atvažiuos tų daiktų atsiimti;
bet ne rytoj.
Ne, ne dar ne rytoj...
Šestadienį jis pametė savo mažą lenktinį
peiliuką.
Visur jo ieškojome.

“Kad tau!
kad tu ir man”.

Pagaliau tėvas atrado jį miegamajame.
(Imstą komodos stalčiūn.)

Aš laisčiau gėles virtuvėje.
“Sakyk man dabar”, jis priėjo prie manęs
šypsodamasis.

“Ot ir pamiršau!
kam gi man to peiliuko taip skubiai
prireikė?”

“Apelsinai nulupti”, aš atsakiau jam,
žiūrėdama tiesiai į akis.
Ir abu susijuokėm.

“O tas megztinis, kurį išskalbei vonios
kambarį, —
tai tupi tenai dabar, kaip šlapia višta”.

Mūsų parapijos naujas klebonas
organizuoja muzikos ratelį.

LATVIŲ KULTŪRINIS GYVENIMAS

Iš pasikalbėjimo su rašytoju Kezbers

Mūsų artimiausi kraujo giminės ir kaimynai yra latviai, todėl ir jų kultūrinis gyvenimas mus domina. Tos minties vedamas, aplinkiau vieną iš pirmųjų latvių rašytojų Chicagoje Karlį Kezbers, autorių dešimties šeimijoje išleistų knygų, kuris laisvalaikį skiria kūrybai, o pragyvenimą užsidirba savo turimų latvių knygų, pašto ženklų ir monetų parduotuvėje, 3109 Milwaukee, Chicagoje. Čia jis specializuojasi Baltijos valstybių filatelijoje ir numizmatikoje.

Gimęs 1914 m. Tukume, Rygoje studijavo verslo administraciją, bet tapo laikraštlininkas ir redaktorius Latvijos sostinėje. Iš Latvijos išbėgęs į Vakarus, jis buvo Hanau stovykloje, Chicago pasiekė 1952 m. Pradėjo dirbti skendyklose sąskaitininku ir iš čia susidarė medžiagos jo pirmajai knygai “Mantojums” (Paveldėjimas). Tai novelių rinkinys iš šeimijos gyvenimo. Iš viso Kezbers parašė keturias knygas vaikams (už kurias gavo dvi premijas po 500 dol. iš latvių Goppers fondo), tris novelių knygas, du romanus. Dabar spausdinama vėl 1972 m. Goppers premija gavusi knyga vaikams. Jis tačiau jaučiasi, kad jo stiprybė yra novelės. Dvi jo knygos spausdintos “Draugo” spaustuvių.

— Ar Chicagoje yra daug latvių rašytojų? — paklausiau jį.
— Iš Chicagoje gyvenančių yra talentingas jaunas poetas Ojars Jēgens, lyrikas, literatūros ir meno kritikas, o taip pat ir tapytojas. Kai kurioms mano knygoms jis yra sukūręs viršelius. Jo žmona Silvija yra žymi knygų iliustruotoja. Chicagoje dar yra keletas latvių pradedančių rašytojų, pvz. Janina Babris, padėjusi religinę poeziją, katalikė. Tai beveik ir viskas Chicagoje. Turime Chicagoje Spaudos klubą, bet nelabai aktyvų.

Kadangi latviai dabar jau su savo automobiliais lengvai gali pasiekti artimesnes kolonijas, tai kultūrinuose parengimuose susilaukiame ir rašytojų iš kaimyninių miestų. Milvaukeje gyvena žurnalo “Treji Varti” redaktorė Ella Andersonė. Jos tėvai — vienas latvis, kitas estas, tai ji rašo apie abiejų tautų literatūrą, daro

— Jei dabar žvelgtume į visus JAV ir pasaulio latvių rašytojus, kuriuos jūs laikytumėte pirmųjų latvių?

— Vienas iš pačių svarbiųjų būtų Anslavs Eglitis (gimęs 1906 m., dabar gyvena Palisades, Calif.). Jis kūrybingas ir produktyvus, yra parašęs arti 30 romanų ir novelių knygų, aštuoneta dramų ir dvi poezijos knygas. Jis yra vienas iš rašytojų, kuris pragyvena iš savo kūrybos. Turi labai lakią vaizduotę ir gali kurti, neturėdamas po ranka faktinės, patirtimi sukauptos medžiagos. Pvz.

Paskutinis latvių spaudos klubo suvažiavimas Katskills, N. Y.

Vieną penktadienio rytą, po Mišų,
jis užsuko pas mus.

Tėvas atskubėjo iš virtuvės —
(linksmiai nusiteikęs)
pasveikinti svečio.
Žiūrėdamas, per apsirinkimą —
jis užsidėjo savo mediciniską diržą: horsetus,
(kuriuos jis buvo priverstas nešioti po vienos sunkios operacijos.)
Tiktai šį kartą jis užsidėjo tą diržą —
ne po apatiniais marškiniais,
kaip paprastai darydavo —
bet ant viršutiniųjų...

Šį RYTA jis užimtas.
Globoja anūką.

Edvardukas siūlo klebonui paklausti
plokštelės..

“Ne, ne — tiktai ne tą plokštelę apie pupą,
Father!
Geriau šitą: šitą su džazo muzika”.
Begerdamas kavą, svečias pasistūlė
papasakoti Edvardukui pasaką.
Pasiteiravo Edvarduko,
ar jo pasiūlymas bus priimtinas?
“Papasakok man BLOGA pasaką”, atšovė
Edvardukas, net šoktelėdamas oran.

Pasaka užsibaigė.
Aš mačiau, kaip klebonas viduje pabudo.
Žvilgtelėjęs į mus dar kartą,
jis galutinai įsitūkino:
Ne, mes ne tos “plytos”, iš kurių jis statys
naują muzikos rūmą...

Ir tikrai,
Edvardukui, tėvui ir man —
tame ratelyje nebuvo tinkamų smuikų,
su kuriais būtumėm galėję groti...

Gunars Janovskis ir Karlis Kezbers (dešinėje)

jis rašo apie gyvenimą mėnuly, apie žmones, kokie jie bus po 200 metų ir panašiai.

Plačiai žinoma Zenta Maurina, vyresnios kartos rašytoja (gimusi 1897 m.). Tai pirmoji moteris, pasiekusi filosofijos daktarės laipsnį Latvijos universitete. Jos stiprybė — literatūriniai essays.

Ji gali rašyti ir vokiškai, ir jos veikalai plačiau žinomi Europoje. Ji turi ryškų stilių, aiškias idėjas, sugebanti analizuoti pirmųjų latvių pasaulinių rašytojų kūrybą ir mintis. Jos vyras Konstantinas Raudive yra katalikų rašytojas, studijavęs Ispanijoje, išvertęs į latvių kalbą “Don Kichotą”, yra kiek paveiktas Miguel de Unamuno. Rašo romantiškus ilgesnius kūrinius. Raudive ir Maurina gyvena Vokietijoje.

Didžiausias latvių dramaturgas yra Martinš Zivertis. Jis yra parašęs apie 40 dramų, ir tai nėra kokie lengvi dalykėliai, o giliai dramtiški. Tai latvių Eugene O’Neil, niekas kitas iš latvių dramaturgų jam neprilygsta.

Netaip toli nuo Chicagos, Minneapolis, Minn., gyvena Knuts Lesins, literatas, muzikas, dėl to jo ir novelės bei romanai “Meilės antspaudas” yra iš menininkų gyvenimo.

Taip pat Minneapolis gyvena Antons Rupainis, kuris parašė trilogiją apie Latgalę.

St. Louis, Missouri mieste turime rašytoją Girts Salnais, kuris yra parašęs gal šesetą romanų. Jis buvo pirmasis šeimijoje su-

res romaną iš pramonės darbuotojų gyvenimo. Iki to laiko latviai rašytojai daugiausia rašė iš ūkininkų, valstiečių gyvenimo.

Hugo Purinš yra mėgėjas trumpų kompaktinių psichologinių novelių. Gyvena Daytone, Ohio.

Nepamirštinas Gunars Janovskis, Anglijoje, vienas talentingusių iš generacijos, pradėjusios rašyti šeimijoje. Parašė aštuoneta gerų knygų.

— Kaip jūs manote, ar šeimijos latvių literatūroje prismauja poezija ar proza?

— Be abejonės — poezija. Man, beletristui, taip pat atrodo, kad net per daug poetų turime. Vis dėlto jų tarpe turime talentų, kuriais galime tikrai pasižliaugti, pvz. Andrejs Eglitis, Velta Snikere — modernistė. Yra grupė gerų poetų New Yorke: Gunars Salinš, Janis Kreslinš, Elza Kezberė, Aina Kraujetė.

— Kiek egzempliorių latvių rašytojų knygų paprastai spausdinama?

— Romanų apie 2000, novelių apie 1500, o poezijos apie 300-400 egz.

— Kiek latvių JAV-se yra iš viso?

— Priskaitome apie 100,000, bet nemanau, kad tokį skaičių galėtume laikyti aktyviais. Chicagoje turime gal tik penketa tūkstančių.

— Kokie žymesni latvių leidėjai?

— Gramatu draugs — New Yorke, Daugava — Švedijoje, Imanta — Danijoje, Tilts — Minneapolis, Minn. Yra dar ir mažesnių.

— Ar mokamas honoraras ir kaip didelis?

— Mokamas, bet priklauso nuo autoriaus, nuo knygos. Vienai gauna po tūkstantinę, o kai kurie ir nieko.

Pažymėtina, kad JAV-se išspausdintos knygos eina į Kariadą—Torontą, į Australiją—Melburną. Tie du miestai turi gausią skaitančių latvių publiką. Kiek mažesni, bet ir tai žymūs, latvių skaitytojų centrai yra Stockholme ir Londone.

— Ar turite daug premijų?

— Turime kultūros fondą, kuris yra Amerikos latvių sąjungos žinioje. Kasmet duoda literatūros premiją, 400-500 dol. sumoje. Antras fondas yra Gopperio fondas, daugiausia jaunimo knygoms premijuoti. Yra dar Zinnidas Lazdas fondas, kuris duoda premijas neregulariai. Yra ir mažesnių fondų. Visi lėšas gauna iš aukų.

— Kokius žymesnius kultūrinius įvykius turite Chicagoje ir kitur?

— Turime kultūros dienas, kurios būna kasmet, bet skirtingose kolonijose. Jų metu būna meno parodos, literatūros recitalai, teatras, chorų dainos, pritaikomojo ir etninio meno kūrinių parodos. Kas ketveri metai būna dainų šventės. Birželio 22 d. buvo latvių dainų šventė Koelne.

(Nukelta į 4 pusl.)

A. Rukšėno paminklas S. Kudirkai

JUOZAS PRUNSKIS

Simo Kudirkos tragedija tai susikryžiuojantis laisvės išsilgusio žmogaus teisių su diktatūrine prievarta ir demokratinio biurokratų oportunizmu; tai ekonominių laimėjimų ieškotojų kapituliacija prieš uzurpatorių agresyvumą, tai žmogaus žūtbūtinis veržimasis į pilietinės ir kultūrinės laisvės pasaulį, kruvinai sukludytas modernių barbarų.

Ivykis taip supurtė net ir šiaip abejingą Amerikos visuomenę, kad nuo savo postų buvo nušluoti keli stambūs pareigūnai, vyriausybė paskelbė viešą pasižadėjimą, kad daugiau panašūs įvykiai nebegali pasikartoti ir visame krašte pagarsino atitinkamas instrukcijas, palankias iš modernių tironų nagi besiveržiančiam žmogui.

Ši kruvina drama rado tokį atgarsį radijo pranešimuose, laikraščiuose, gatvių demonstracijose, jog, regis, visi apie tai gerai informuoti.

Bet taip tegalima manyti tol, kol į rankas nepaimi naujos Algio Rukšėno knygos "Day of Shame". Veikalo antroji antraštė skelbia, kad čia "Tiesa apie žmogžudisčių įvykius Vigilant laive rusų-amerikiečių konfrontacijos metu Martha's Vineyard apylinkėse".

Knyga turi 368 pusl., pripildytus faktų, atkurtų dialogų bei kokių nors svaigėlių skystimavimo. Algis Rukšėnas sugeba rašyti ir myli lietuvišką reikalą. Lietuva jam gimtas kraštas. Ameriką su tėvais pasiekė 1949 m., kai teturėjo 4 metų. Apsigyveno su tėvais Clevelande. Western Reserve universitete gavo bakalauratą, o magistro laipsnį pasiekė Illinois valstybiniame universitete. Metus pamokytojavo, vėliau perėjo į žurnalistiką, rašydamas keletis laikraščiams, be to — tapo UPI Clevelando biuro žurnalistu. Nuo 1973 m. yra Clevelando projektų direktorius.

Turėdamas žurnalistinius gabumus ir išsėjęs mokslinio darbo metodikos kursą teorijoje ir praktikoje, jis su šiuo veikalu labai patraukliai užsiurkėdavo. Čia surinkta tiek medžiagos, tiek detalių, kad nublunka mūsų ligi šiol turėtas to įvykio žinojimas. Jis čia surinkęs spaudos pranešimus, apklausinėjus kiek tik galima visus su tuo įvykiu susijusius žmones ir išrašęs į juosteles jų pareiškimus, panaudojęs valdinių įstaigų pravesus apklausinėjimus, JAV laivyno archyvus. Veikale kruopščiai nurodo naudotus šaltinius.

Knygoje autorius neapsiribojia vien Simo Kudirkos įvykiu aptarimu ir analizavimu, bet ima plačiau — rašo apie laisvos Lietuvos gyvenimą, primena analoginius įvykius kaip su S. Kudirka kitose žinybose, pravedamas paralelę tarp Simo Kudirkos bandymo pabėgti ir

Algis Rukšėnas Vigilante laive.

Nuotr. T. Krueger

daugelio kitų prasiveržimų į laisvąjį Vakarų pasaulį. Autorius panaudoja net JAV miestų tarybų rezoliucijas, Lietuvos pogrindžio slaptus leidinius. A. Rukšėnas čia aiškiai atskleidžia, kaip kurių JAV aukštųjų pareigūnų ignoracija, paneigia spaudos klaidas, pats būdamas gerai susipažinęs su Pakrančių sargybų dalinių reguliavimais.

Tuo būdu veikalas darosi įdomus kaip Simo Kudirkos ir su juo surištų asmenų psichologinė studija, kaip tam tikro laikotarpio JAV pakrančių sargybų veiklos charakteristika, taip ir nušvietimu natūralios žmogaus teisės ir pareigūnų ukazų konfliktas.

Veikalas įdomus ir savo priedais, kur randamas laivyno komendantų instrukcijų tekstas, oficialūs JAV Laivyno pareiškimai, spaudos komunikatai, Valstybės departamentu ir laivyno pareigūnų paaiškinimai, instrukcijos kaip laikytis kam prašant politinio pabėgėlio teisių, investigacijų protokolai, nusikaltusiųjų apeliacijos tekstai, memorandumai.

Ir visa tai parodo, kaip rūpestingai, kruopščiai autorius rinko, klasifikavo ir panaudojo medžiagą.

Veikalo paskleidimas turėtų

LIETUVIŲ KATALIKŲ MOKSLO AKADEMIJOS SUVAŽIAVIMAS

Lietuvių katalikų mokslo akademija buvo įsteigta 1922 m. Ji sušaukė 1933 m. pirmąjį mokslo klausimais suvažiavimą. Dabar toks suvažiavimas, jau devintasis, ruošiamas Bostone, Mass. Jis bus Boston College patalpose rugpjūčio 31 ir rugsėjo 1-2 dienomis. Suvažiavime bus 10 sekcijų, kuriose skaitys po 2-4 paskaitas ar pranešimus.

Teologijos sekcija renkasi rugpjūčio 31 d., penktadienį, 1-3 val. po pietų. Šioje sekcijoje skaitys: kun. prof. Antanas Rubšys: Mito klausimas Naujajame testamente; ses. Ona Mikailaitė: Charizmatinio atsinaujinimo sąjūdis šių dienų katalikų Bažnyčioje ir prel. dr. Vytautas Balčiūnas: Charizmatinis Bažnyčios atsinaujinimas teologijos šviesoje.

Charizmatinis sąjūdis šiuo metu gana naujas reiškinys, įgaunąs naują apraišką, kartais išvirstas į kraštutinumą, todėl jam ir skirtos dvi atskiros paskaitos.

Psichologijos ir Pedagogikos sekcija renkasi rugsėjo 1 d., šeštadienį, 9-12 val. r. Pagrindinė tema: Humanistinių vertybių ugdymas ir jų įtaka problemų sprendimui.

Atskiras paskaitas skaito: prof. dr. Ina Užgiriene, Clarko univ.: Protinis vystymasis ir

rūpėti ne vien siekiant plačiau informuoti apie S. Kudirkos tragediją, bet drauge ir išryškinti žiaurų Lietuvos likimą okupanto replės bei supažindinti su tarptautiniu konfliktu kai vienas iš partnerių yra taip pasinešęs į nuolaidas.

Ypač giliai skaitytojo mintin ir širdin įsivėžia paskutinieji, lemiami momentai, kai rusai, daužydami, mušdami, spardydami, Simą Kudirką prievarta tempė į savo laivą, vienu metu net kilpą jam ant kaklo užnėrę, norėdami pakarti. Žiaurūs smūgiai bei sovietinis brutalumas net autoriui duoda progos prasižinti, kad gal S. Kudirka ir ten pat vietoje nužudytas. Išryškindamas tą rodančius duomenis, autorius galutinai nepaneigia ir kitos galimybės, kad Kudirka galėjo ir gyvas išlikti.

Knyga tinka dovanoms amerikiečiams, o taip pat ir mūsų jaunimui, kuriems panašios tragedijos padeda išsklaidyti Maskvos propagandines miglas.

Veikalą autorius dedikuoja tėvams, išvežusiems jį į laisvąjį pasaulį. Knyga aprūpinta ir svarbiųjų šios tragedijos aktorius atvaizdais, neišskiriančiais Kudirkos, nė jo žmonos.

etinių normų supratimas; prof. dr. Justinas Pikūnas, Detroito univ.: Humanistinės vertybės: ugdymas ar paneigimas?; prof. dr. Romualdas Kriaučiūnas, Michigano valstybinis univ.: Pasaulio lietuvių jaunimo studijinės anketos rezultatų svarbesnės koreliacijos ir prof. kun. Antanas Paškus, Otavos univ.: Modernaus žmogaus dilemos krikščioniškosios moralės šviesoje.

Sekcijos vadovas prof. dr. J. Pikūnas.

Gamtos ir tikslųjų mokslų sekcija renkasi rugsėjo 1 d., šeštadienį, 1-4 val. po pietų. Paskaitas skaitys: dr. E. Užgiris, fizikas: Nauji fiziniai metodai imunologijoje; dr. Petras Kaladė, maisto technologas: Vėžį iššaukiantieji cheminiai maisto priedai; dr. kun. Tomas Žiūraitis: Naujasis mokslo žvilgsnis į evoliucijos teoriją ir dr. Bronius Povilaitis, genetikas: Nikotinas ir kiti nikotiana genties augalų alkaloidai.

Sekcijos vadovas — dr. P. Kaladė.

Apie paskaitininkus: dr. E. Užgiris dirba General Electric tyrimų laboratorijoje; dr. P. Kaladė dirba vienoje chemijos laboratorijoje Bostone; dr. Br. Povilaitis dirba genetikos bei citogenetikos laboratorijoje Kanadoje.

Latvių kultūrinis gyvenimas

(Atkelta iš 3 pusl.)

V. Vokietijoje, o rugs. 1-3 d. bus dainų šventė Clevelande, Ohio. Tai bus didelis įvykis, gal su koku 1,000 ar daugiau dainininkų.

— Ką pasakytumėte apie dabartinę literatūrą pačioje Latvijoje?

— Sakytumėte, kad jie turi stiprią poeziją, kiek ji nėra paveikta politinių ir partinių okupantų įtakų, kurios pačią poeziją sunaikina. Tačiau prozoje pirmąją latvių emigraciją, kas suprantama. Poeziją gali rašyti nors ir apie medžių lapus, o prozoje sunku Latvijoje išvengti partinių temų ir prievartos. Bet jie turi vis dėlto neblogų novelių.

— Jūs esate Latvijos spaudos klubo vicepirmininkas. Kas tai per organizacija?

— Ji apjungia latvių prozas, poezijos, dramos rašytojus ir laikraštinkus. Tai pasaulinė latvių organizacija, kuri turi 400 narių ir kurios centras yra New Yorke, o padaliniai JAV-bių miestuose, Kanadoje, Švedijoje, Anglijoje, Pietų Amerikoje, Vokietijoje, Australijoje. Pirmininkas yra

laikraštinkas Vectors Irbe, gyvenas New Yorke. Organizacija aktyvi. Kas dveji metai būna suvažiavimai. Prie "Latvija—Amerika" laikraščio Toronte yra leidžiamas dvisavaitinis literatūros žurnalas "Raksti" (Raštai), kurio redaktorius paskiria Spaudos klubas; "Raksti" ir yra to klubo organas. Ji šiuo metu redaguojama: O. Jegens, H. Purinš ir aš, daugiausia — Jegens. Turime fondą paremti ligonius rašytojus. Turime premijas vaikams, kurie latvių mokyklose pasižymi latvių kalbos žinojimu. Taipgi spaudos klubas leidžia knygas, pvz. Australijos padalinys išleido 10 knygų. Išleidome poezijos plokštelę, vadovėlių jauniems reporteriams, išleista 600 egzempliorių.

Klube yra įvairių srovių, bet mes išitinkome, kad visi galime sutilpti vienoje organizacijoje. Vadyba renkama kas 2 m. slaptu balsavimu visame pasaulyje, — pasakojo apie latvių Spaudos klubą rašytojas K. Kezbers, to klubo centro vicepirmininkas.

J. Prunskis

Iškilieji Amerikos Vidurvakarių lietuviai

American Biographical Institute leidžiamame biografijų vadyne "Personalities of the West and Midwest — Outstanding, Distinguished", 1973 m. (penktoje) laidoje (Raleigh, North Carolina, 519 p.), greta JAV Prezidento, Viceprezidento, 23 vakarų ir vidurio vakarų valstijų JAV senatorių, atstovų bei gubernatorių yra surašytos trumpos biografijos žinios JAV įvairių kultūrinių ir politinių veikėjų bei kūrėjų, kurie ypač savo profesijose pasižymėjo, buvo premijuoti. Vieni jų žinomi plačiai visose JAV, kiti gal tik savo vietovėse, bet visi jie savo pasižymėjimu, savo išimtiniais gabumais, savo atsidavimu kelti šio krašto ir savo gyvenamos vietos kultūrą, tapo verti būti atžymėtais kaip to JAV rajono iškilieji.

Tame vadyne yra įtraukti ir du lietuviai ir tai net iš naujųjų ateivių:

1. Dr. Juozas Meškauskas, atžymėtas kaip įžymus medicinos daktaras ir specialybinių rašinių autorius. Dr. J. M., baigęs VD Universitetą Kaune, specializavosi Berlyne, Muenchene ir

Vienoje. 1940-44 m. jis buvo VD Universiteto Medicinos fakulteto dekanas, Lietuvių gydytojų sąjungos pirmininkas ir t. t.

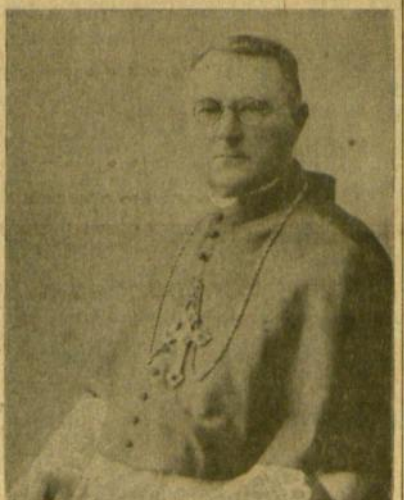
2. Adolfas Valeška, 1925 m. baigęs Kauno Meno mokyklą, meno studijas gilino Paryžiuje bei Berlyne. Buv. Religinio meno muziejaus Kaune direktorius ir Valst. meno muziejaus Vilniuje vadovas, profesorius Prištai, dail. mokykl. Freiburge, Liet. meno inst. pirmininkas ir t. t. Gavęs tarptautinę meno parodos, 1935 m. Paryžiuje ir 1937 m. Berlyne, premijas. Turis savo nuosavą meno studiją Chicagoje. Taip pat jo kūriniai buvo premijuoti 1961 ir 1967 m. Chicagoje.

Viso tame vadyne yra įtraukta apie 5,000 asmenų. Sprendžiant iš vardo, galima prieiti, kad tame vadyne yra dar vienas lietuvis: Algirdas Greichus, g. 1929 m. Detroito, zoologas, zoolog. daktarą gavęs Wyoming univ. 1964 m., dirbęs Arktikos tyrinėjimo centre. Dn.

Nepriklausomybės signataro mirtį prisimenant

Telšiuose 1943 m. liepos 8 d. mirė vysk. Justinas Staigaitis, eidamas 77 m. amžiaus. Jis neužmirštinas mums kaip Lietuvos nepriklausomybės akto signataras, lietuvių spaudos veikėjas, dvasinės kultūros ugdytojas. Kilęs iš Šakių apskr. Jau besimokydamas Seinų seminarijoje, priklausė slaptam lietuvių studentų būreliui. Vikaraudamas Varšuvoje, vėliau kapelionaudamas, veikė Lietuvių savišalpos draugijoje. 1906 metais įsteigė Žiburio švietimo draugiją, Suvalkijoje įkūrė ir išlaikė eilę mokyklų, prieglaudų. Nuo 1911 m. Lietuvių mokslo dr-jos narys. Išrinktas į Lietuvos tarybą, dalyvavo lietuvių konferencijoje Berne, Šveicarijoje. Nuo 1918 m. buvo Lietuvos tarybos pirmininkas.

Vyko delegacijoje į Berlyną įteikti raštą apie Lietuvos nepriklausomybės atstatymą. Išrenkamas į visus Lietuvos seimus ir kai kurį laiką buvęs jų pirmininkas. Plačiai reikšėsi kultūrinėje srityje — ruošdamas paskaitas, steigdamas bibliotekas, mokyklas, prieglaudas. Nuo 1926 m. Telšių

Vysk. J. Staigaitis

vyskupas. Įsteigė Telšių kun. seminariją. Spaudos bendradarbis nuo pat draudimo laikų. Keliolikos veikalų autorius, jų tarpe ir trijų tomo romano "Tiesių keliu", išleisto kaip antitezė Putino "Altorių šešėliams".

AMERIKIEČIŲ DŽAZAS AFRIKOJE

Aukšto lygio Southern universiteto (Baton Rouge) Jaguar džiazo ansamblio birželio mėnesį koncertavo Mali, Gvinėjoje, Ivory Coast, Kamerūno Zaire, Dahomey ir Togo valstybėse, Afrikoje. Kelionę finansavo JAV švietimo ir kultūros reikalų biuras.

Arkiv. T. Matulionis

ARKIV. T. MATULIONIO GIMIMO 100 M. SUKAKTIS

Tauraus būdo lietuvis arkiv. Teofilis Matulionis, komunistų kalėjimų kankinys, buvo gimęs 1873 m. liepos 4 d. Taigi šiemet sueina 100 m. nuo jo gimimo. Kilęs nuo Utenos. Mokėsi Antalieptėje, Daugpilio gimnazijoje, Petrapilio kun. seminarijoje. Kunigu įšventintas 1900 m. Darbovoji Latvijoje, o nuo 1910 m. klebonavo Šv. Sirdies parapijoje. Petrapily. Komunistų dvejus metus kalintas Maskvos kalėjime. 1929 metais slapta pakonsekuotas vyskupu. Vėl artį metų komunistų kalintas, 24 kartus tardytas ir nušautas 10 m. sunkiesiems darbams į žiaurais šiaurės klimato Salovkų salas (Baltojoje jūroje). Ten per 21 mėnesį šaltįje, drėgmėje kito medžių miškuose. Pervežtas į Petrapilio kalėjimą, laikytas vienutėje, vėliau perkeltas į koncentracijos stovyklą netoli Petrapilio, kur visiškai nusilpo ir buvo paguldytas Maskvos ligoninė, Lietuvos vyriausybė 1933 m. jį iškeitė į komunistus.

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu. Mirus vysk. J. Kukta, tapo Kaišėdorių vyskupu. 1946 m. bolševikų areštuotas, išvežtas ir vėl kalintas. Išskankintas, paliejęs 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet okupantai jam neleido valdyti vyskupijos. Vyskupavimo 33 m. sukakties proga Jono XXIII 1962 m. pakeltas į arkivyskopus, Mirė tais

1934 m. lankėsi JAV-se. Grįžęs talkino arkiv. Skvireckii Kauno arkivyskupijos darbuose. Nuo 1940 m. buvo paskirtas

Tėvynėj knygų draudimui siaučiant

Pokalbis su Krikščionis Gyvenime vadovu prel. V. Balčiūnu

Gyvai ima reikštis naujas lietuviškų knygų leidimo sąjūdis — „Krikščionis Gyvenime“ Brutali kultūrinė priepauda Lietuvoje, kur negali pasirodyti religinės knygos, buvo akstinas ta sritimi išeivijoje pasirūpinti. Norėdami gausiau su tomis pastangomis supažindinti, kreipėmės į šio sąjūdžio pradininką prel. V. Balčiūną, kuris čia ir atsako į mūsų klausimus:

— *Džiaugiamės matydami, kad „Krikščionis Gyvenime“ leidykla jau parūpino skaitančiajai visuomenei aštuonis gilios vertės veikalus. Kada, kaip ir kodėl jūmyse kilo idėja šitokių knygų leidimo būdą organizuoti?*

— Ši idėja kilo jau 1957 m. Romoje, tenyščių kunigų būreliui svarstant aktualius lietuviškosios išeivijos klausimus. Matyta gyvas reikalas brandžios religinės literatūros. Tėvynėje ji visiškai numarinta. Jausta pareiga ruošti ją čia. Jau tada aiškiai matyta, kad tik planingomis, organizuotomis pastangomis bus galima jos susilaukti. Keletą metų šešių asmenų komisija tyrė galimumus, planavo. 1963 metais atvažiavus į JAV-ės, buvo rasta šiai idėjai ryžtingų pritarėjų čia ir Kanadoje, o 1964 m. spalio mėn. L.K.M. Akademijos suvažiavimo Fordhame, N.Y., metu būrelis šios minties puoselėtojų galutinai apsisprendė tęsti ir įgyvendinti Romoje planuojamą užsimojimą. Reikėjo bent vieno žmogaus, kuris tik tam galėtų pasišvesti. Dėl to nebegrįžau Romon. Ir, va, iš tos idėjos gimė „Krikščionis Gyvenime“.

— *Kokius veikalus jau esate išleidę ir kokius planuojate išleisti artimoje ateityje?*

— Esame išleidę II Vatikano Susirinkimo dokumentus su apžvalgine studija apie visus Visuotiniuosius Bažnyčios susirinkimus (trys pirmieji tomai), pirmąją dalį St. Ylos „Šiluva žemaičių istorijoje“ (4 t.), A. Maceinos „Didieji dabarties klausimai“ (6 t.), St. Žilio „Gyvoji liturgija“ (7 t.), M. Raišupio „Dabarties kankiniai“ (8 t.) ir kun. J. Gutausko „Dievas šandien“ (9 t.). Jau surinkta ir rugpiučio mėn. turėtų išeiti A. Maceinos „Krikščionis pasaulyje“, kurioje ypač išryškintas pasauliškio pasaulimo šventumas. Toliau planuojame leisti kun. Alf. Grauslio „Didžioje šviesoje“ (gilinimasis į pagrindinius dvasinio žmogaus gyvenimo klausimus), St. Ylos „Šiluva žemaičių istorijoje“ antrąją dalį, kun. A. Baltinio parašytą kankinio Telšų vyskupo biografiją ir eilę kitų. Ne visados knygos išeina ta eile, kaip suplanuotos, kartais kai kuri numatytoji ir visai neįšėina. Tai dažniausiai priklauso ne nuo planuotojų.

— *Kokius džiaugsmus ir rūpestius teko patirti pirmaisiais „Krikščionis Gyvenime“ veikimo metais?*

— Džiaugsmų ne tiek daug, o rūpestių per akis. Džiaugsmas buvo jau pat pradžioje, kai kalbinami atskiri asmenys, organizacijos, institucijos labai pritarė, žadėjo visokeriopą paramą, o rūpestis, kai jie visi šiuos pažadus labai greitai užmiršo... Džiaugsmas buvo kiekviena išleistoji knyga, o rūpestis — kaip suvesti galą su galu, kad tolesnis spausdinimas nesustotų. Per mažas prenumeratorių skaičius to rūpestio nemažina. Bet, ačiū Dievui, pradžios sunkumai nugalėti, šiandien stovime ant daug tvirtesnių kojų ir su tikra viltimi žengiamo į ateitį.

— *Džugu, kad jums pavyksta surasti mecenatų tiems gili-*

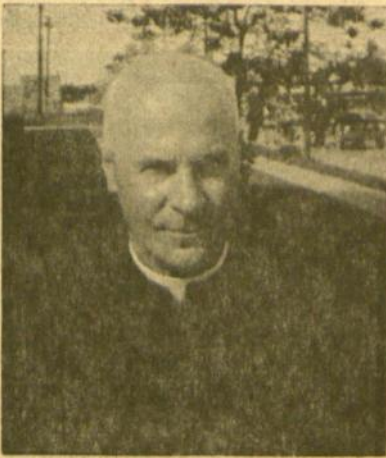
*siems lietuvių religinės kultūros veikalams išleisti. Kaip jums pasiseka tuos mecenatus sume-
džioti? Ar atsiranda jų pakanka-
mas skaičius?*

— Tik mecenatų (ir prenumeratorių rėmėjų) dėka galėjome tęsti. Jiems esame nepaprastai dėkingi, ypač tokiems, kaip, pvz., kun. V. Puidokas, kuris buvo jau net trijų mūsų knygų mecenatas. Surasti mecenatus ne taip lengva. Kreipiesi laišku, kalbini žodžiu, ir pavyksta gal iš dešimto karto, bet būna ir išimčių. O kartais ir visai nepavyksta. Iš aštuonių išleistųjų knygų dvi visai be mecenato, viena vos \$1,000 mecenatų turėjusi. O, žiūrėk, tas, į kurį kre-

peisi, po kelių mėnesių mirė, palikdamas dešimtis tūkstančių kai kieno grynai asmeniškais reikalams...

— *Šis sąjūdis išeivijoje tęsia savotiško lietuviško knygnešio užmojį. Ko laukiate iš lietuviškosios visuomenės?*

— Norėtume, kad visi suprastų religinių knygų vertę, jomis interesuotųsi, jas skaitytų ir paremtų „Krikščionis Gyvenime“ knygų serijos leidimą, jas prenumeruodami ir už jas atsilyginami, o kas gali, jungdamiesi į imčių. O kartais ir visai nepavyksta. Iš aštuonių išleistųjų knygų dvi visai be mecenato, viena vos \$1,000 mecenatų turėjusi. O, žiūrėk, tas, į kurį kre-

Prel. V. Balčiūnas

„Krikščionis Gyvenime“ knygų seriją nebūtų sprendžiama tik iš vienos ar kitos knygos. Ne kiekviena religinė knyga gali būti lygiai įdomi ir naudinga. Visos kartu, ypač kai jos padvigubės, patrigubės, bus dvasinis turtas, kur kiekvienas galės rasti sau žinių įvairiausiais krikščioniško gyvenimo ir krikščioniškos reli-

gijos klausimais. Pilna serija bus viena didžiausių dovanų religinės knygos badą kenčiantiems mūsų broliams tėvynėje, kai ir į ten kai kada atsidarys religinei knygai kelias — ta mintis ir buvo vienas pagrindinių akstinių šių knygų ruošimui organizuoti ir joms leisti.

— *Kokio pobūdžio veikalus Jūs ateityje planuojate leisti?*

— Planuojame knygas, kurios atsakytų į norinio pažinti savo tikėjimą ir juo gyventi tikinčiojo klausimus. Jose turėtų būti išryškintas Kristaus asmuo ir jo mokslas kaip jį suprantą Katalikų Bažnyčia. O tų klausimų daugybė: Dievo apsireiškimas žmogui, šv. Raštas, Kristaus asmuo, jo mokslas, jo Bažnyčia, krikščionybės susiskaldymas, pastangos susivienyti — ekumenizmas, ką tikėti, kaip gyventi, kaip amžinąsias, Kristaus skelbtas, šv. Rašte išreikštas tiesas pritaikyti šiandien tautos, bendruomenės, šeimos bei pavienio

Knyga apie Kristaus vaidmenį

Religinė amerikiečių literatūra po II Vatikano suvažiavimo yra gana gyva ir teologinius klausimus nagrinėja drąsiau, panaudodama kaip gamtamokslinio patirtį, taip ir kitų tikybų mokslininkų laimėjimus. Vienas iš naujausių tos rūšies veikalų yra J. F. O'Grady „Jesus, Lord and Christ“ (išleido Paulist Press, New Yorke. 1973 m., 152 psl., kaina 3 dol. 95 ct.).

Knygos autorius J. F. O'Grady

žmogaus gyvenime, kaip būti Kristaus išpažinėju, jo sekėju bei liudytoju dabarties metu, kaip padėti Kristui rasti kelią į šių dienų žmogų. Krikščionybė mūsų tautoje, įvairios religinės kultūros apraiškos mūsų tautos praityje ir dabartyje — vis tai temos „Krikščionis Gyvenime“ knygų serijai.

dy yra Albany vyskupijos liturginės komisijos egzektuvo direktorius, mokslus gilinęs Romoje, dėstęs teologiją Providence ir St. Rose kolegijose Albany. Naujais labai nestebindamas, jis čia svarsto Kristaus vaidmenį istorijoje, nagrinėja Kristaus prisikėlimą bei Kristaus vaidmenį kaip pranašo, tarno, Išganytojo, Dievo žodžio nešėjo, kunigo.

Šios mintys buvo pirma panaudotos klierikų konferencijoms. Medžiaga gerokai praplėsta, pasinaudojant ir protestantų teologų darbais.

J. Pr.

MIRĖ KANONŲ TEISĖS SPECIALISTAS

Sufferne, N.Y., mirė prel. J.P. Kelly, buvęs Kanonų teisės draugijos prezidentas, eilės knygų autorius bažnytinės teisės klausimais.

Our "GOOD NEWS" is even better . . .

Standard Federal Announces New Higher Interest Rates

CERTIFICATE ACCOUNTS (new accounts only)

On \$5,000 or more

Account	Maturity	Annual Yield
7 1/4 %	Four years	7.63%
6 3/4 %	30 months	7.08%
6 1/2 %	Two years	6.81%

On \$1,000 or more

7 %	Four years	7.35%
6 1/2 %	One year	6.81%
5 3/4 %	90 days	6.002%

Certificate accounts are subject to penalty on early withdrawals.

PASSBOOK ACCOUNTS (new and existing accounts)

5 1/4 %

Increases to 5.39%
on interest accumulated
for one year.

Interest paid to the
date of withdrawal.

Interest compounded daily. Deposits received by the 10th of the month earn interest from the 1st, if the funds remain on deposit to the end of the interest period. Deposits after the 10th of the month earn from the date of receipt.

HIGHER INTEREST RATES EFFECTIVE IMMEDIATELY.

For more detailed information on these new accounts, visit or call one of our savings counselors - it can mean more for you. Standard Federal Savings. Safe, secure and reliable savings plans, with you in mind.

Assets over \$190,000,000.00

Reserves over \$16,500,000.00

STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION
4192 ARCHER AVENUE AT SACRAMENTO
CHICAGO, ILLINOIS 60632 PHONE 847-1140

Monday, Tuesday, Thursday, Friday - 9 A.M. to 8 P.M.; Saturday - 9 A.M. to 12 Noon; Wednesday - no business transacted

Nauji leidiniai

• **LIETUVIŲ DIENOS**, 1973 m. birželio mėn. Nr. 6. Redakcinė kolegija: Daiva Mackialienė, Pranas Gasparonis, Vacys Prižgintas. Anglų kalbos redaktorius Alfonsas Milukas. Atsakomasis red. - leidėjas A. F. Skirius. Administratorius Gediminas Rukšėnas. Žurnalo metinė prenumerata \$9.00. Redakcijos ir administracijos adresas: 4361 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029.

Šiame numeryje plačiau rašoma apie mūsų diplomata ir literatą dr. Joną Žmuidziną, ryšium su jo 75 metų sukaktimi. Duodama minčių iš prek. L. Tulabos paskaitos "Lietuva ir mes". Gražiai sutvarkyta poetė Jonė Aistė ir dailininkė Alfonsa Dočiū mininti nekrologinė medžiaga ir kt.

• **Alfa Sušinskas, ŠVIESOS IR SEŠELIAI**. Redaguota kun. dr. Titas Narbutas. Išleido Alfonsas Sušinskas raštams leisti komitetas. Viršelį ir vinjetę piešė P. Jukus. Spaudė Pranciškonų spaustuvė Brooklyne. Leidinys 198 psl., kaina \$5.00. Tai knyga, primenanti šviesą ir nepamirštamą moksleivių dvasties vadą kun. Alfą Sušinską (1909-1966). Maždaug pirmoje pusėje knygos apie jį rašo kiti, o antroje pusėje duodama Alfonsas Sušinsko raštų.

• **LAIŠKAI LIETUVIAMS**, 1973 m. birželio mėn. Nr. 6. Lietuvių jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės minties kultūros žurnalas. Redaguoja Juozas Vaišnys, S. J. Redakcijos ir administracijos adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636. Metinė prenumerata \$5.00.

Birželiniais apmąstymais ir Gabijos Juozapavičiūtės premijotuoju straipsniu pradamas naujasis žurnalo numeris, kuriame, kaip ir visada, netrūksta temų įvairumo ir gyvo jų pristatymo skaitytojams. Pslapčiai papuošti A. Labokienės ir Paul Cezanne dailės darbų nuotraukomis (apie Cezanne kūrybą rašo F. Jucevičius).

• **SKAUTŲ AIDAS**, 1973 m. Nr. 5. Leidžia LSS Tarybos Pirmia. Redaguoja J. Toliušis, Orentas, 6840 S. Campbell go, Ill. 60629. Administratoriaus A. Orentas, 6840 S. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata \$5.00. Gausiai iliustruotas, skautiškai veiklų skirtas žurnalas.

• **Jonas Gaillus, ISTIESTOS RANKOS**. Išleido ir iliustravo Bičiuliai Bradforde 1973 m. Spaudė Šaltinio spaustuvė, 16 Hound Road, West Bridgford, Nottingham NG2 6AH, England.

Tai trumpų vaizdėlių ir poetiškų apybraižų rinkinys. Leidinys didelio formato, 235 psl.

• **Magdalena Marija Slavėnienė, NEŽINOMI KELEIVIAI**. Epas. Išleido ir spausdino Minties spaustuvė Sydney, Australijoje 1973 m. Tiražas 200 egz., 88 psl.

Rašytoja M. M. Slavėnienė Mykaloitytė yra mūsų pirmąjio poeto Putino tikra sesuo. Ir ji apdovanota kūrybos talentu. Baigusi Kaune šv. Kazimiero seserų gimnaziją, Vyt. D. universitete studijavo humanitarinius mokslus, priklausė ateitininkų meno draugijai Šatrija. Emigravusi Kanadon, vėliau persikėlė į Australiją. Spaudos darbas jai arti širdies. Bendradarbiavo N. Vaidilutė, N. Romuovoj, Mūsų Pastogėj, Tėviškės Aiduose ir kt. Rašo vaikams vaidinimėlius. Vokietijoje su M. Mažėlika išleido eilėraščių rinkinį Po svetimu dangumi, o su savo vyru Juozu — anglų kalbos vadovėlį.

Sis eilėraščių rinkinys turi nemažai lyrinio atspalvio, nuoširdaus jausmo, gausiai patriotinio ilgesio ir nostalgijos. Poetės rankos ištiesios į Nemuną, Vilnių ir ji sako: "nenuleisim jų, kol neatremsim ant vartų savų". Brangindama didžiulius mūsų tautos žmones, ji posmuoja apie M. Krupavičių. Pagarbai atsišiepama apie religiją, ji kalba apie Dievą aukščiausią, "kur prasideda meilė, o ne apykanta baigias".

• **Juozas Slavėnas, BALTIJOS BALSAS**. Apsakymėliai priaugantiems lietuvių jaunimui. Išleido Mintis, Sydney, Australija. Tiražas 200 egz. 1973 m. 72 psl.

Idomu, kad tuo pačiu metu pasirodė abiejų Slavėnų — vyro ir žmonos — naujos knygos. Šiame apsakymėlių rinkinyje yra daug lietuviškos šilumos. Duodami net 26 gabalėliai, taigi — 72 psl. knygoje — jie yra trumpi, vaikai nepavargės juos skaitydami. Čia dažnos užuominos apie Lietuvą, kalbama gamtos temomis, vaizduojami įvairūs atsitikimai iš vaikų gyvenimo, turintieji auklėjamąją mintį, įvedama ir gyvulėlių pasaulis ir aptariami artimo meilės darbai, parodant daug nuoširdumo.

Pats autorius kuklus ir įžangoje apie šį leidinį sako: "Autorius nepretenduoja į rašytojus, jis žino savo silpnumus ir todėl jaučia galįs susilaukti aštrios kritikos iš tų, kurie mėgins vertinti šiuos rašinėlius meninių reikalavimų matu. Šis matas čia netiks — čia tėra jautrios širdies troškimų išdava — duoti ką nors lietuvių jaunimui, jei norima iš jo ko nors susilaukti".

Pakrantėje

Nuotr. Ald. Zailskaitės

• **LAIVAS**. 1973 m. rugpjūtis. Nr. 8. Religinio ir tautinio gyvenimo mėnesinis žurnalas. Leidžia Marijonų vienuolija, adr. 4545 W. 63 St., Chicago, Ill. 60629. Metams \$4.00. Redaktorius kun. J. Prunskis.

Šiame numeryje kun. St. Raila išryškina artėjančių šventųjų metų prasmę; prel. L. Tulaba pateikia faktus apie Vatikano rodomą dėmesį Lietuvai; kun. J. Prunskis pasakoja apie taurum pasijmėjusius asmenis, apie silumą nugalėjusius alkoholikus; Br. Zumeris informuoja apie Australijos katalikus; Diana Coe aprašo, kaip pavyko išgelbėti tragiškon padėtin atsidūrusį darbininką; gail. sesuo pasakoja savo pergyvenimus komunistų kontroliuojamoje ligoninėje; dr. A. Garūnas perspėja, ką daryti ištikus širdies smūgiui, dr. agr. A. Šeštokas moko, kaip laistyti pieveles. Duodama įspūdingas eilėraščių — giesmė į Mariją, gauta iš Lietuvos. Religinio gyvenimo apvalga.

• **LUX CHRISTI**. 1973 m. liepos mėn. Nr. 4. Amerikos lietuvių Kunigų Vienybės leidžiamas žurnalas. 4545 W. 63 St., Chicago, Ill. 60629. Redaktorius kun. A. Juška. Techniškinis red. kun. P. Činikas, MIC.

Kun. A. Paškus aprašo Amerikoje prarastų sociologinių psichologinių kunigų studijų rezultatus. Duodamas pokalbis su Kun. Vienybės pirm. kun. V. Kontautu ir su Kun. Vien. sek. kun. V. Zakaru. Iš jų aiškėja, kad Kun. Vienybė, išspausdinusi Naująjį Testamentą, ruošiasi parūpinti naują ritualo laidą ir sekmadienio mišio. Lietuviškos laidojimo apeigos jau išspausdintos. Vysk. V. Brizgys aiškina apie pasirodymą šventiesiems metams. Marijonų provinciolas kun. J. Dambrauskas pasakoja apie vienuolijos 300 sukaktį, nuveiktus darbus ir ateities užmojus. Plati lietuvių kunigų gyvenimo kronika.

• **PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMAS**. Informacinis žurnalas, leidžiamas Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos Ryšių centro. Vyr. red. J. Jasaitytė. Adr.: 2422 W. Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629.

Tai antrasis žurnalo numeris. Planuojama leisti kas du mėnesius. Perteikiamos Pietų Amerikos lietuvių kongreso Brazilijoje rezoliucijos, to kongreso jaunimo sekcijos svarstymai. Aptariamos knygos: Landsbergio "Penki stulpai", K. Bradūno

red. "Lietuvių literatūra svetur". A. Rukšėno "Day of Shame". Duodamas G. Becquerio eilėraštis "Grįš tamsios kregždės" ir jo vertimas į lietuvių kalbą. Plačiau informuojama apie Jaunimo žygį už tikėjimo laisvę. Pasikalbėjime A. Rukšėnas pasakoja apie savo kūrybos planus. Gausu žinių, informacijų ir humoro. Rūpestingas laužymas.

• **Joseph Ehret, DIE VERGESSENE BALTEN**. Basel, 1973. Nauja laida vokiečių kalba parašytos knygos apie Baltijos valstybių laimėjimus nepriklausomybėje ir apie tragediją vergijoje. Prof. Eretas, pasišventęs savo gyvenimą lietuvių tautai, čia su giliu nuoširdumu, su vakarietiško darbštumo ir kultūringumu gina lietuvių ir kitų Baltijos tautų teises į laisvę.

• **MOSŲ SPARNAI**. Lietuvių evangelikų reformotų žurnalas. 1973 m. birželis. Nr. 34. Leidžia Liet. Evang. ref. kolegija. Red. J. Kregždė, 2439 W. 51 St., Chicago, Ill. Kun. St. Neimanas duoda religinių minčių apie ramybės siekimą, informuoja apie bažnyčių stovį Europoje, Sovietų Sąjungoje, aprašo Deltuvos parapiją. J. Kregždė pateikia istorinių žinių apie Abraomo Kulviečio kolegiją, duoda biografinių žinių apie poetą Dagilį ir mok. J. Dilį. V. Karosas aptaria knygą apie Lietuvos universitetą. J. Jokubonis perteikia papilčių padavimus, S. Dagys rašo apie Klaipėdą. Duodama kronika iš protestantų gyvenimo ir apie įvykius Lietuvoje.

• **BRAZILIJOS LIETUVIŲ ŽINYNAS**. Lietuvių ir portugalų kalbomis paruoštas informacinis leidinys apie Brazilijos ir viso pasaulio lietuvius. Paruošė BLB akademis sambūris. Išleido Br. liet. bendruomenė. Tiražas 2,000, adr.: Caixa postal 2928, 01000 Sao Paulo, SP, Brasil, S. A. Pateikiami liet. dipl. tarnybos adresas pasaulyje, Liet. bendruomenės centro ir įvairių kraštų adresai, religinių įstaigų adresai, lietuvių šventovės, pasaulio lietuvių laikraščių adresynas, knygų leidyklos, radijo programos, lietuvių švietimo įstaigos, draugijos, jaunimo organizacijos, stovyklos, lietuvių organizacijos, adresai Brazilijos liet. advokatų, chemikų, dailininkų, ekonomistų, fotografų, gydytojų, inžinierių ir architektų, amatininkų, buhalterų, kunigų, mechanikų, menininkų, mokytojų, prekybininkų, pramonininkų, rašytojų ir žurnalistų.

Pedagoginis lituanistikos institutas šaukiasi

Labai gerai, kad bent dešimtmečio proga š.m. vasario 17d. "Draugo" kultūriniam priede tilpo kiek išsamesnis straipsnis apie pedagoginio lituanistikos instituto neakivaizdinį skyrių. Bet to maža. Reikėtų apie šio instituto neakivaizdinį skyrių dažniau spaudoje rašyti, apie jį informuoti, nes juk tai yra vienišė institucija, kurioje plačiai laisvajame pasaulyje pasiskleides mūsų jaunimas, baigęs šeštadienines mokyklas, gali toliau lituanistiką šviesti ir lavinti, o mūsų visuomenė taip mažai apie ją žino, daugelis net visai apie ją nieko negirdėję. Gi jaunimo, tą institutą baigusio, mums labai reikia. Šeštadienines mokyklas, kadangi į jas jau ateina vaikai, silpnai bekalbą lietuviškai, nebepajėgia išleisti abiturientų, kiek geriau susipažinusių su lietuvių kultūra ir galinčių taisyklingai lietuviškai reikšti savo mintis, be klaidų lietuviškai rašyti. Taigi pradeda atėti į mūsų lietuvišką gyvenimą jaunimas jau, galima sakyti, lietuviškai berašantis, nepajėgus lietuviškai spaudoje parašyti, mažai tinkamas lietuviškoms organizacijoms ir beveik visai netinkamas mūsų šeštadieninėse mokyklose mokytojauti. Tą spragą kaip tik gali užpildyti Pedagoginio lituanistikos instituto neakivaizdinis skyrius. Jei jo specialiajam kursui jau yra sunkoka surasti studentų, tai bendrajam yra tinkami visi, baigę mūsų šeštadienines mokyklas. Tik, deja, kažkodėl iki šiol daug rūpesčių ir pastangų buvo skiriama beveik vien šeštadieninėms mokykloms ir įvairiems trumpalaikiams kursams, nors pastarieji mūsų švietimo vadovybės dažnai kur kas daugiau kaštavo, negu apmokėti studento mokestį

Ped. lituan. institute, o naudos mažiau.

Aišku, vien informaciją apie šį institutą ir propagandos neužtenka. Reikia, kad mūsų švietimo vadovybės, šeštadieninių mokyklų vadovai ir mokytojai ieškotų tam institutui studentų. Tik tokiu būdu gali atsirasti kiek didesnis kiekis tame institute studijuojančių ir mūsų kultūrinę bei lietuvišką gyvybę pratęsiančių asmenų.

Ta pačia proga noriu pastebėti, kad paminėtame straipsnyje klaidingai nurodoma, jog už Kanados lietuvių studentų mokslą Pedagoginiame lituanistikos institute moka Kanados vyriausybė, jog tai išsirūpinusi KLB švietimo komisija. Iš tikrųjų tokių dalykų iš Kanados valdžios negalima gauti. Už Kanados jaunimo, studijuojančio Ped. lituan. institute, mokslą moka KLB švietimo komisija pinigais, gaunamais iš Kanados Lietuvių fondo.

L. Tamošauskas

PRANCŪZIJOS GYDYTOJAI iškilus Prancūzijoje minčiai, kad reikia laisviau leisti negimu-

sių žudymą, buvo paskelbtas Prancūzijos gydytojų protestas prieš abortus. Protestą pasirašė ketvirtadalis krašto gydytojų, kurių yra 60,000.

KONCERTINIS YPATINGAS GITARAS IR KANKLES
DARO PAGAL UŽSAKYMĄ IR TAISO STYGINIUS MUZIKOS INSTRUMENTUS
KVIRINAS RUNIMAS
4914 W. Cermak Rd.
CICERO, ILL. 60650
Tel. — 652-3200

WAGNER & SONS

Typewriters, Adding Machines & Checkwriters
Nuomoma — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50m. patikimas patarnavimas
5610 South Pulaski Road
Phone — 581-4111

APLANKYKITE VILNIŲ

ATA AMERICAN TRAVEL AGENCY,

1857 West 47th St., Chicago, Ill. 60629

Tel.: (312) 376-7228 arba 376-6755

Organizuoja ekskursijas į Lietuvą 1973 m. lapkričio mėn. Ekskursijos dalyviai išvyksta iš New Yorko lapkr. 1 d. ir grįš lapkr. 9 d. Kelionė yra tik į Vilnių. Lėktuvai ir pirmos klasės viešbučiai yra rezervuoti. Pilna kaina \$559.00

Kelvių skaičius ribotas. Registravimasis dabar. Pirmiau atvykusieji pirmiau patarnaujama. Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės viršminėtų adresu ar telefonu.

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalus visas mūsų apylinkes. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtum būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.00

Frank Zogas, President

5 1/4 %

All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly.

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
400 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60629
PHONE: 254-4070

7 %

4 Years Savings Certificates (600'95 minimum)

CHRYSLER — PLYMOUTH — IMPERIAL — VALLANT

BALZEKAS MOTORS

4030 Archer Avenue Tel. VI 7-1515

Now . . . A New Service From Balzekas!

AUTO RENTAL Rates From **\$6 Day**

NEW PLYMOUTHs: Rates start at \$6 Day, 8c Mile For Rentals Call Mike Kool at VI 7-1515

Nauji 1973 PLYMOUTH, 2 dr. DUSTER \$2,376.00

Nauji 1973 CHRYSLER 4 durų — nuo \$3,695.00

Daugimas automobilių turi Air Conditioning.

Yra likę keletas naujų 1972 metų 4 durų PLYMOUTH tik už \$1,864.00

VARTOTI gerame stovyje AUTOMOBILIAI parduodami URMO KAINA.

Turime naujų ir vartotų STATION WAGON.

Seniausios CHRYSLER prekybininkas Chicagoje

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

6% **5%**

Mokamas už dveju metų Certifikatų sąskaitas. Minimum \$5,000.00. Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS PIRMAD. IR KETVIRTAD. ANTRAD. IR PENKTAD. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. 9 v. r. iki 9 v. v. 9 v. r. iki 5 v. v. Trečiad. uždaryta.

FILMU VAIRUMAI

Depresijos periodas meniškai pavaizduotas ekrane

STASE SEMENIENE

Nors vasaros sezonas niekad nėra palankus filmo teatrui, tačiau šią vasarą daugely didesnių ekrane pasirodė vienas geriausių filmų "Paper Moon". Reidamuojamas, kaip vienas penkių geriausių (net ne dešimties, kaip ligi šiol įprasta), jis šį kartą tikrai vertas reklamos vardo. Pastatytas pagal Joe David Brown romaną "Addie Pray", jo ir visos turinys daugiausia liečia mažą mergaitę Addie. Tai stiprus filmas apie suktą spekuliantą ir mažą mergaitę, kurie kartu kasa sau pragyvenimo šaltinį nelegaliu būdu, kovodami su tikru vargu ir depresija Kansas ir Missouri apylinkėse apie 1936 m.

Režisierius Peter Bogdanovich pastatė šį filmą senu stilium labai realiai ir įtikinamai. Netgi parinkimas, jo nespaltovame fone depresijos laikotarpį padarė dar labiau įslegiančiu, atvaizduoja daug gyvenimiškiau. Gal dėl to mažoji Addie beveik niekad nesisūpyso: ji pati mato gerai, kad nėra dėl to šypsotis.

Filmas atsiveria vėlyvą popietę jos motinos laidotuvių vėjo išsuotoje lygumoje. Jos motina (tai sužinome iš mergytės branginamos senos fotografijos) buvo pliuskė praeisios rūšies. O Addie yra berniukiškų polinkių, dėjanti kelnes ir marškinus. Paskutiniui momentui atidarda senas, baršantis automobilis, išmesdamas tūlą Moses Pray, suktų ir, gal būt, net tos mergytės tėvą. Jis pažada nuvežti mergaitę giminėms į St. Joe miestą, bet daugiausia tik dėlto, kad ištrauktų 200 dol. šantažavimo būdu. Jo pagrindinis "užsiėmimas" yra pardavinėti našlėms, neva ką tik mirusio vyro iš anksto užsakyta ir aukso raidėmis jų vardu užrašyta, šv. Raštą, liuksusiniame įrašime.

Tada atsiveria devynių metų mergaitės "gabumas", mokančios brangiau ir greičiau parduoti minimą prekę. Filmas sukasi daugiau apie tų dviejų suktų "meniškumą", negu jų suktavimą. Bogdanovich tikrai atskleidžia tų suktavimų žaislą kaip jo bendrą patyrimą, kuriuo dalinasi jo abu pagrindiniai charakteriai ir kuris juodu abu sujungia. Tie momentai yra kartais labai juokingi, bet dar daugiau charakteringi ir pagaliau be galo jaudinantys.

Vyra gabi suvaidina Ryan O'Neal, o mergaitę — gyvenime jo tikra dukrė Tatum O'Neal. Tačiau, tur būt, nei vienas žiūrovas nebuvo pasiruošęs ar net nesitikėjo pamatyti stebėtiną pasitikėjimą ir gilų įsijautimą į rolę, ką Tatum parodo ir atidengia, kas iš tikrųjų ir yra pagrindinė rolė. Ji vaidina, kaip tikra veteranė ar sena profesionalė. Netgi tokio laukiamo vaikiesko žavumo, kaip Shirley Temple ar jaunutė Elizabeth Taylor turėjo, ji tuščiai nemėto.

Visiškai ne. Tatum O'Neal sukuria stiprų charakterį tiesiog, kaip sakoma, pagautą tuštumoje. Ji patraukia žiūrovo dėmesį ir nepaleidžia nei vieno momento — taip malonu stebėti jos pulkią vaidybą. Ji turi keletą net labai sunkių scenų, ku-

rias išveža pasigėrėtina. Pavyzdžiai, vienoje vietoje, Kansas viešbutyje, galėjo išeiti farssas, bet dėka jos vaikiško rimtumo momentas virsto gyvenimiška įtikinancia scena. Moses pasigavo pakeliui vieną pliuskė, p'gia "šokėją", vardu Trixie Delight, ir jau kombinuoja ateitį su ja. Bet Addie smarkiai pavydė. Ji padaro suokalbį su Trixie juoduke tarnaitė Imogene (žavėtina suvaidinta P. J. Johnson). Kartu juodvi sutaria įsivilioti viešbučio tarnautoją į Trixie kmarį ir tada pranešti Moses. Abi mergaitės puikiai parinktos tai scenai.

"Paper Moon" reikia vertinti kaip puikų ano slegiančio laikotarpio atvaizdavimą. Depresiją čia mes matome charakterių akimis, leidžiant jiems pasilikti tikrais individualais. Ką Addie ar Moses beveiktų šiame filme, žiūrovai jaučia, kad tai jie daro patys labai noriai, bet ne kažkokios rašytojo rankos stumiami, kaip marionetės.

Filmas skiriamas mažiesiems dideliems. Vertinant moraliniu atžvilgiu, nelabai norėsi, kad mažiukai matytų, kaip devynių metų mergytė rūko (ir gerai įtraukdama ir išpuosdama dūmą), keikiasi, suka ir vagia. Netgi pati pabaiga neįtaigoja jos sugrįžimo į normalų gyvenimą, bet atvirksčiai — abu išdumia vėl į "kombinacijų" rytu. Bet tai jau būtų atskira tema.

Chagallo biblinis muziejus

Pasaulinio garso dailininkas Marc Chagall mėgo biblines temas. Pereitą dešimtmetį, gyvendamas Prancūzų Rivieroje, jis nuolat spalvingu paveikslų serija Senojo Testamento temomis. Vietinės koplyčios tiems paveikslams buvo per drėgnos. Chagallis nenorėjo jų parduoti ir nusprendė, padovanoti Prancūzijos kultūros ministeriui Andre Malraux. Šis parūpino tiems paveikslams pastatyti specialias muziejines patalpas. Praeitą savaitę, menininkui sulaukus 86 m. amžiaus, buvo atidarytas tasai Nioce pastatytas muziejus, kainavęs apie 2 mil. dolerių.

Tai pirmas prancūzų muziejus, paskirtas dar gyvam menininkui. Muziejus pavadintas Tautinis Marc Chagall biblinės žinios muziejus. Dabar Riviera bus dar turtingesnė meno židiniais. Be minėto Chagallo muziejaus, čia yra Leger muziejus Blote, Picasso rinkinys Atibese, Matisse koplyčia Vence ir Maeght fundacija St.-Paul-de-Vence.

Naujam muziejui, be 17 stambių aliejinų paveikslų, Chagallis dar padovanojo 39 guašo kūrinius ir 105 gravūras iš jo kelionės į Palestiną, įvykusios 1931 m. Tai buvo vienas iš garsių darbų — meno prekybininko A. Volland užsakytas šv. Rašto iliustravimas.

Naujame muziejuje paveikslų sukabinėjimą prižiūrėjo pats Chagallis. Savo šventraščio žiniame muziejuje jis taip aptarė: "Nenoriu, kad ši vieta būtų nei muziejus, nei koplyčia, o vieta, kur gali kiekvienas ateiti pasimelsti ar savaip pasvajoti".

Turistai

Nuotr. K. A.

Skaitytojų nuomonės

"KALBININKAI IR VISUOMENĖ"

Iškilus ginčui tarp visuomenės atstovo L. Dambriūno ir kalbininkų atstovo prof. P. Skardžiaus, atrodo, reikalinga daugiau tuo klausimu pasisakymų. Tėbūnie man leista būti skerdžiaus atstovu.

Mes pagyvenę tarp svetimų vos keliasdešimt metų, ir jau turim begales svetimybų savoje kalboje, o jaunesniųjų daugelis jau nemoka savos kalbos, tai lengva įsivaizduoti, kokia mūsų kalba buvo po daugelį metų svetimųjų vėspatavimo Lietuvoje.

Daugelis pamiršo savo kalbą, pavardes taip iškreipė, kad nei iš pavardžių, nei iš kalbos lietuvių nebuvo galima atpažinti. Gryniausia kalba išliko tik kaimė, ypač skerdžiaus pasakose ir liaudies dainose. Tiesa, skerdžiaus žodynas buvo per siauras, dėl to visuomenė ir kalbininkai jį plečia. Džiugu, kad ginčas tarp visuomenės ir kalbininkų vyksta, tai rodo, kad mūsų kalba gyva.

Mano tėvai kalbėjo ta pačia kalba, kuria kalbėjo Vinco Krėvės Skerdžius, išskyrus tik tai, kad dviskaitos neskyrė nuo daugiskaitos. Aš buvau tas vaikas, kuris buvau skerdžiaus pasakų taip įbaugintas, kad p'rkioje ant suolo sėdėdamas bijoju kojas nuleisti žemyn. Tokioje aplinkoje augdamas, ir aš kalbėjau ta kalba nuo pat mažens. Žinau, kad skerdžiauvienė paršus prausdavo nekotaitėje, aš, darydamas švilpukus ar drožinėdamas lazdeles, sėdėdamas ant kermo, gyvulių ganydavau tik savoje žemėje, bet poterių kalbėdamas sakydavau: "Kaip Danguje, taip ir ant žemės". Taip pat, kaip ir skerdžius. Dėlto manau, kad turiu pasisakyti skerdžiaus vardu ir paaiškinti, dėl ko taip, o ne kitaip vartojom.

Manau, kad kalbos taisyklėms nustatyti neturėtų būti imami pavyzdžiai iš vertimų, nes vertėjai nevisada būdavo kalbininkai ir žodžius vartojo taip, kaip buvo svetimose kalbose parašyta. Nevertėtų visada remtis ir liaudies kūriniais (kaunė lėkėme dvokia — stale kvepia), nes jie dažnai vartojo neteisingai tam, kad labiau derintųsi ir gražiau skambėtų. Dažnai dainose buvo statomas kirtis ne vietoje tam, kad daina gražiau skambėtų. Ne viskas yra svetim, kas vartojama kaip pas kitus, nes buvo laikai, kad iš lietuvių skolinosi kiti, pvz. žydai, gyvenantys gana toli už Lietuvos ribų, vadinasi litva-

Prisimenamas F. G. Lorca

1936 m. rugpjūčio 19 d. savo gimtajame Granados mieste sušaudytasis ispanų poetas ir dramaturgas šiuo metu vis labiau garsėja. Štai net ir Lietuvoje jau 1966m. buvo išleistas rinkinukas su jo eilėraščių pluoštu ir "Bernardos Albos namais" (išvertė A. Churginas).

Apie jį vis daugiau pasirodo naujų darbų. Bandoma išsiaiškinti, kaip jis žuvo, ir ta tema jau yra parašyta neviena knyga. Kas tuo garsiuoju poetu domisi, tai žino, kad iki pat karo jo mirties faktas buvo panaudojamas politinei propagandai. Buvo plačiai kalbama, kad Ispanijos pilietinio karo metu jis dalyvaus kovose anarchistų gretose, bet tai nepatvirtę komunistams, kurie jį ir nušovė.

Tiesa, Frederico Garcia Lorca nusistatymu, tur būt, buvo respublikonas, bet jis niekur nekojojo nė vienos dienos. Kaip dabar Jan Gibson liudija angli kalba išleistoje knygoje "The death of Lorca", liepos 16 d. naktinių traukinių kantu su Rafaeliu Martinezu Nadalu (dabar profesorium Londone) iš Madrido grįžo į Granadą, o liepos 17 d. prasidėjo pilietinis karas, per porą dienų apėmęs visą kraštą. Jis Lorca, sako, būtų nepajudėjęs iš Madrido, tai būtų išlikęs gyvas.

Gimtojoje Granadoje Lorca buvo pavojinga. Jis jau anksčiau ne kartą buvo pasisakęs prieš biurokrtiją, netoleranciją ir visokią pompą. Tai, pilietinio karo audrai prasidėjus, jo imta ieškoti. Lorca slapstėsi pas savo draugą, falangai priklausiusi poetą Luis Rozales. Kad Lorca yra Granadoje, žinojęs buvęs parlamento narys Alonso, nes jis tuo pačiu traukiniu, važiuo iš Madrido, Alonso ir dabar sako, kad jis tik padėjęs sunasti ir sumti poetą, o sušaudyti nusprendė visiškai kiti asmenys.

Kai poetas buvo sumintas, pradėjo plaukti prieš jį skundai. Be kita ko, jis buvo pakaltintas ir pederastija. Dabar visi supranta, kad kvaila buvo šaudyti Lorca. Bet pilietinio karo įkarštyje kvailybė dažnai laimi prieš protą. Nežtenka dar, kad jis buvo sušaudytas; apie dešimtmetį ir jo pavardė buvo pavojinga minėti.

200,000 DOL. STUDENTU STIPENDIJOMS

McDonald spausdinimo bendrovė paskyrė Cincinnati miesto St. Xavier universitetui 200,000 dol., kad juos panaudotų studentų stipendijoms.

vaizdą, net koks ten suolas esąs. Tai tokios yra skerdžiaus taisyklės, nors dabartiniai kalbininkai jų nepažįsta, bet atrodo, kad visuomenėje jos įleidusios šaknis. Ant. Basalykas

**PASSBOOK
SAVINGS...**
the best way to save regularly!

54%
a year

**Mutual Federal
Savings and Loan**

2212 WEST CERMAK ROAD
PETER KAZANAUSKAS, President

HOURS: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1

69 YEARS SERVING CHICAGOLAND

see us for
HOME financing.

AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT
TO FIT YOUR INCOME

INSURED

CHICAGO, ILLINOIS 60608
Tel.: 847-7747

Šeštadienis, 1973 m. liepos mėn. 28 d.

7

MIRĖ GONCOURT AKADEMI- JOS PREZIDENTAS

Prancūzų rašytojas Roland Dorgeles, garsiuoju Goncourt premijų akademijos prezidentas per 17 paskutiniųjų metų, mirė Paryžiuje kovo 18 d. Buvo autotūris apie 20 knygų, iš kurių ypač pagarsėjo jo "Les Croix de Bois" (Mediniai kryžiai) — pergvenimai iš I pasaulinio karo. Tai prancūzams tas pats, kas vokiečiams Remarque romanas "Vakarų fronte nieko naujo". Dorgeles turėjo 86 m. amžiaus. Dorgeles romanas "Mediniai kryžiai" išverstas ir į lietuvių kalbą.

RAŠYTOJĄ ZACHARČENKO ISMETĖ IŠ SAJUNGOS

Persekiodami ukrainiečius rašytojus, maskviniai komunistai iš rašytojų sąjungos išmetė rašytoją V. I. Zacharčenko, taigi jo raštai dabar negalės būti spausdinami. Jis pašalintas ir iš "Molod Čerkašyny" redakcijos. Jam nebeleidžiama nė skaityti paskaitų.

MIRĖ BRITANIKOS LEIDĖ- JAS

William Benton, 72 m., Encyclopedia Britanica leidėjas, mirė Waldorf Towers viešbuty, New Yorke. Jam per 25 m. vadovaujanti enciklopedijai, to leidinio globėjas Chicagos universitetas gavo pelno 29 mil. dolerių.

SOVIETAJ PERSEKIOJA UKRAINIEČIŲ INTELEKTU- ALUS

Iryną Stasiv-Kalynets, 32 m. poetę, komunistai nuteisė 6 metams kalėjimo ir trejiems metams ištėmimo.

Stephania Šabatura, kilimų kūramo menininkė, nuteista 5 met. kalėjimo ir 3 metams ištėmimo.

DVASINIŲ STUDIŲ INSTITUTAS

Chicagos domininkonai River Forest vienuolynė šią vasarą nuo liepos 9 iki 27 d. ves naujai atidaroma tam laikui Dvasinių studijų institutą, skirtą kunigams ir vyrams vienuoliams.

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET TEL. — CA 5-7259
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO
IR STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS.
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

P E T K U S
MARQUETTE FUNERAL HOME
— T E V A S I R S O N U S —
TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. 476 - 2345
1410 S. 50th Ave., Cicero Townhall 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYŠ MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŽENOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

E U D E I K I S
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktorai
Trys Moderniškos Kopolyčios:
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas YArds 7-1741-2

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNOS
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
11023 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-8572
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5988

Šeima, vaikas, lietuvybė

Nepamirškime pačių pirmųjų mokytojų

DOMA PETRUTYTĖ

Esame labai susirūpinę šeštadienių lituanistinėmis mokyklomis, vasaros stovyklų organizavimu paauglams ir jaunuoliams. Pagaliau, pastaruoju laiku vis labiau įeina madon ruošti studijines dienas, arba savaites ir suaugusiems. Jų tikslas papildyti ir pagilinti profesines ar ideologines žinias savųjų tarpe. Visa tai reikalinga ir naudinga lietuviškumui palaikyti ir stiprinti.

Dabar pats laikas būtų atkreipti rimtą dėmesį į pačius jauniausius lietuviškos bendruomenės narius — vaikus, jų pirmąją mokyklą — šeimos židinį ir jų pirmuosius mokytojus — tėvus. Nesidomėdami šia sritimi lietuviškos išlaikymo pastangose, paliekame atvirą didelę spragą, pro kurią lengvai — be jokių kliūčių — ateina nutautėjimas. Skubėjime šią spragą, jei neužtvirtinti, tai bent mažinti.

Ar mes tikime ar ne, bet lietuviškos išlaikymas išeivijoje priklauso nuo tėvų, nuo jų pa-

siruošimo auklėjimo uždavinių atlikti. Jei tėvai nebus pajėgūs įžiebtį lietuviškumo kibirkštį priešmokykliniame vaiko amžiuje, tai vėliau ir didžiausios pastangos beartės menkus vaisius.

Šių dienų psichologinių tyrimų duomenys aiškiai rodo, jog svarbiausias žmogaus amžius yra pirmieji šešeri metai. Šitame laikotarpyje susiformuoja žmogaus asmenybės bruožai, kurie vėliau yra nebekeičiami, kaip ir namo pamatai.

Jei šių dienų mokslas skiria didelę reikšmę kūdikystės ir vaikystės laikotarpiui, kaip turinčiam lemiamos įtakos į suaugusiojo charakterį, į jo elgseną, į jo nusistatymą dvasinių vertybių požiūriu, į jo polinkius ir t. t.; tai ir mes lietuviai, neišsprendę tautinės ištikimybės problemos patenkinamai, palikę šeimą su jos mažaisiais vaikais nuosalyje, t. y., už lietuviškojo švietimo ribų.

(Bus daugiau)

Goldai nesimato pasitraukimo

Iš Jeruzalės ateinančiomis žiniomis, Golda Meir yra 75 m. ir dažnai pareiškėdavo norą pasitraukti iš viešo gyvenimo, bet ji vadovaus savo valdančiai partijai ir sekančiuose rinkimuose ateinančių rudenį.

Izraelio ministerės pirmininkės nutarimas buvo paveiktas "draugų ir kolegų maldavimu", kad ji yra vienintelė tinkama tai pozicijai. Nežiūrint jos amžiaus, Golda Meir yra kieta, išradinga kovotoja. Ateinančios savaitės atskleis Goldos Meir įėjimą.

Neklauskite nutukusio gydytojo dietos patarimų

Alabamos universiteto mediciniškų studijų išdavos sako, jei esi per storas, būtu geriausia, kad kreiptumeis į ploną gydytoją.

Aptukęs gydytojas gali per lengvai pažiūrėti į storulį pacientą ir, vadovaudamasis savo paties blogais papročiais, duoti blogą medicinišką patarimą. Taip sako 832 gydytojų ir jų žmonių studija.

Dar daugiau, sako tyrinėtojas dr. Emanuel Cheraskin: gydytojas, kuris rūko, niekad primygtinai nepabrės rūkymo žalos, kaip tas, kuris nerūko.

Net gydytojas, kuris nemėgsta mankštos, nešyškis mankštos svarbos ir paciento sveikatos stovio pagerinimui ar net amžiaus prailginimui.

Tyrinėtojai priejo išvados, kad gydytojai ir jų žmonos išvysto tas pačias biochemines problemas. Gydytojai su aukšta cholesterolio doze kraujyje yra linkę turėti žmonas su ta pačia bėda.

Tyrinėtojas taipgi atidengė, jog jis rado, kad vedusios poros įgauna panašų kraujo spaudimo lygį po 15 m. vedybų.

Visi tie tyrimai sako, kad tai "paveldėta", jog jie yra stori, jie skelbia "visiška beviltiškumą", pasakė dr. F. Cheraskin. "O faktas yra, kad toje šeimoje visi jie valgo, kaip kiaulės".

Mirtį nešantys batai

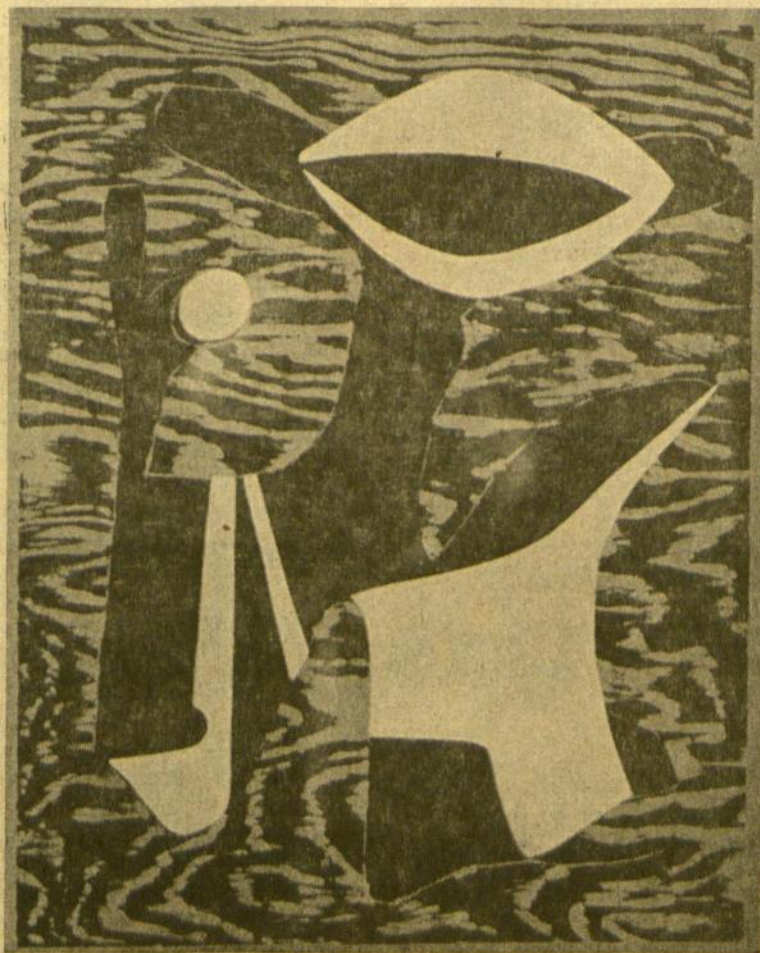
Londone, Anglijoje, karališkoji draugija nelaimėms išvengti išleido perspėjimą moterims, o ypač vairuojančioms mašiną, kad dabar labai madingi ir plačiai vartojami batai su papuokštiniais padais neša mirtį. "Perdaug išpuštas padas reiškia, kad vairuotoja neįsijaučia stabdžių ir jai perdaug sunku atskirti stabdį nuo gazo padavimo įtaiso", rašoma, "o tai gali turėti tragikalias išdavas".

Etiketas

Etiketo ekspertai sako, kad, kai moteris pasikelia nuo stalo išeiti iš restorano, ne visi sėdintieji prie stalo vyrai turi atsikelti — tai vyrai sėdintys iš jos kairės, kad padėtų jai atitraukti kėdę.

Paskanintas gėrimas

Beveik kiekvienas gėrimas, netgi vyno stiklas, bus daug skanesnis, įdėjus šviežio apelsino skiltelę.

O. Baužienė

Sauksnas

SU POETE APIE JAUNIMĄ

Norėdami duoti daugiau progos pasireikšti mūsų jaunimui, čia dedame pasikalbėjimą, kuris buvo parašytas kaip pratybų darbas Pedagoginio liuanistikos instituto žurnalistikos kurse. Studentė A. Katiliškytė darė pasikalbėjimą su savo motina poete.

— Red.

Neseniai išėjo Lūnės Suteimos naujas poezijos rinkinys "Badmetis". Šia proga kreipiausi į autorę su keliais klausimais:

— Sveikinu su naujai išleista knyga. Norėčiau paklausti, ką galvojate apie lietuvių jaunimą Amerikoje? Ar manote, kad jis reikiamai veiktų?

— Man atrodo, kad politiniuose įvykiuose, pavyzdžiui, spontaniškose demonstracijose, parašų rinkimuose ir t. t. jaunimas yra veiklus ir dirba su užsidegimu. Kultūrinėje srityje, išskyrus šokių ir dainų šventes, jis galėtų būti veiklesnis, ypač spaudos darbuose.

— Su tuo tenka sutikti. Jaunimo centre mokslo metų eigoje kas ketvirtadienį yra pravedami žurnalistų kursai jaunimui, ir taip pat Pedagoginiame institute yra einamas žurnalistikos

kursas, tai gal greitai matysime spaudoje ir jaunų žurnalistų pasireikšimus. Kalbant apie Pedagoginį institutą, gal jūs buvote instituto suruoštame linksmavakaryje? Kokį įspūdį jums šis vakaras suteikė?

— Linksmavario programa mane labai maloniai nuteikė. Ji buvo įdomi ir sklandžiai paruošta bei atlikta.

— O ką galvojate apie patį institutą? Ar padeda jis mūsų jaunimui?

— Pedagoginis institutas, mano nuomone, yra vienas svarbesniųjų būtinybių mūsų gyvenime. Jame mūsų jaunimas turi dar neįvertintą galimybę praplėsti savo žinias. Sakau neįvertintą todėl, kad, palyginus, toks nedidelis skaičius jį lanko.

— Ką jūs galvojate apie jaunuosius Lietuvos poetus? Ar yra kokie nors, kurie jums ypač patinka?

— Jaunųjų ir pačių jaunųjų poezija mane žavi savo nuosirdumu ir savitumu. Ryškiausiai išsiskiria iš jų tarpo savo kūryba, man atrodo, yra Sigita Geda.

Agnė Katiliškytė

IVAIRENYBĖS

Kada vaisiai geriausi?

Dažnai tenka matyti moteris krautuvėse ar turguje maigant pamišorus ar vaisius ir stebėti, kad jos nežino, ką daro. Ypač perkančios arbūzus, atrodo, daugelis nenusimano, ką išsirinkti. Štai, keletas patarimų iš šios srities, kad arbūzas yra prinokęs, anot daržovių ir vaisių žinovo:

1. Geltonasis arbūzas (vad. Cantaloupe): oda turi būti gelsva, ne žalia. Iš abiejų galų minkšta, o taipgi kvepėti.

2. Raudonasis arbūzas (Watermelon): parinkti trejetą ar daugiau. Trinkelėti stiprokai rankos krump'iais. Tas, kuris išduos tuščiausią garsą, yra prinokęs.

3. Želsvasis arbūzas (Honeydew): priglausti prie ausies ir pakratyti. Jei girdima, kad sulitys ir sėklos juda viduje — prinokęs.

4. Papaja (Papaya): švelniai spustelti. Jei atrodo kaip guma — greičiausiai prinokęs. Bet jei ne, kai ji atidarote, uždaryti ir palaukti ne šaldytuve dieną ar dvi.

5. Bananai yra labiausiai virš-

kinami, kai rudos dėmės atsiranda odoje.

6. Papajos sėklos naudojamos salotų paruošime.

7. Nasturtos lapai yra malonus patiekalas salotų sumuštiniui.

Garsenybės patarimas moterims

Garsioji Patrice Munsel pataria moterims nevertoti jokios kosmetikos ant veido, einant į palūdimį. Tai ne tik sukepinu, bet ir galėtų pakenkti odai, nebent, jei būtų taikuota. O jei taikuota, tai vėl varvės veidu.

Kriauklei nereikia vitaminų!

Kai šeiminkė verda daržoves ir likusį vandenį nusunkia į kriauklę, tai visi vitaminai kartu su vandeniu nuplaukia į vamzdžius. Nors visos virimo knygos pataria nuo daržovių vandenį pavartoti padažams arba sriuboms, tačiau reta kuri šeiminkė tai daro. Todėl gera virėja turi virti daržoves neapšamas vandeniu ir jo nereikės nupliti arba, jei jau atsiranda atliekama po virimo — suvartoti sriubai ar padažui!

MOTERYSTĖS PROBLEMAS BESPREDŽIANT

Knygų rinkoje pasirodė Hartfordo diecezijos tribunolo vyr. teisėjo kun. L. Wrenn suredaguotoji knyga: "Divorce and Remarriage in the Catholic Church" (išleido Newman Press New Yorke, 1973 m., 152 psl., kainą 4 dol. 95 ct.).

Knyga — rimtas, kolektyvinis veikalas, susideda iš dešimties autorių straipsnių. Visi kompetentingi savo srityje. Prof. G. W. MacRae rašo apie moterystės principus Naujajame Testamente, Alphonsiana akademijos Romoje prof. B. Haering informuoja apie moterystės tribunolų praktiką, Berkeley teisių mokyklos prof. J. Noonan informuoja apie moterystę romėnų, žydų, pirmųjų krikščionių praktikoje, St. Louis univ. prof. V. Bourke kalba apie moterystės ištikimybę ir filosofiją, Rochesterio teol. mokyklos

prof., šešių knygų autorius J. Wynn informuoja apie moterystės tvarkymą nekatalikų tikybose, socialinės tarnybos atstovė H. McDaniel pasakoja savo patyrimą, Viešosios opinijos tyrimo centro prie Chicagos universiteto direktorius A. Greeley svarsto bažnytinį moterystės tvarkymą ir dabartinių laikų reikalavimus, adv. K. Hern žvelgia į moterystę iš civilinės teisės pusės, Lojolos univ. prof. E. Kennedy kalba apie gyvybinius ženklus moterystėje, o pats knygos redaktorius Wrenn — apie moterystės nesuadomumą ir trapumą.

Studijų autoriai — rimti mokslininkai, dauguma teologai. Jie kelia reikalingą sušvelninti kai kuriuos dabartinius griežtus Bažnyčios nuostatus moterystės srity.

J. Pr.

Britų kariuomenė ima naujokais moteris

Britų kariuomenė ruošiasi imti naujokais moteris į vadinamą "miliciją" — krašto ir piliečių apsaugai bei gynimui kovoti su moterimis, nešančiomis bombas į pagrindinį airių respublikoniškai kariuomenei IRA (Irish Republican Army). Naujokės turės sulaikyti IRA moteris, kurios nudošamos laukiančios kūdikių motinas, slėptai įgabena sprogstamą medžigą ir šautuvus, paslėpdamos po drabužiais. Tai didžiausia dabar britų kariuomenės problema. Jos lengvai pereina sargybas ir kratos punktus, nes vyrai negali jų kratyti.

Dviguba alyvos nauda

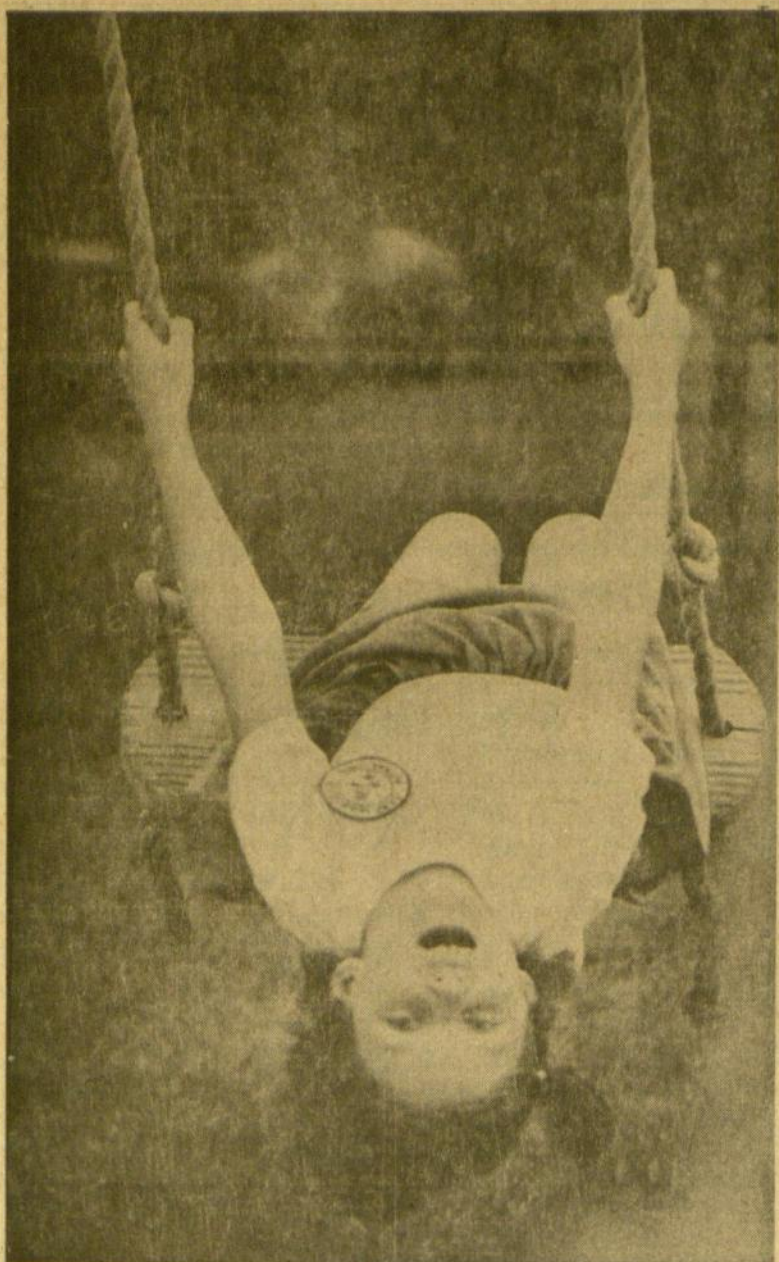
Mėsai malti mašinėlę ištepki te salotų alyva. Taip ne tik išvengsite rizikos, kad gimsta defektyvūs kūdikiai — netinkamai kaukiais, su nepakankamu kraujo kiekiu, lėtai augantieji.

PILIULĖ IR KRAUJO ISSILIEJIMAS

Dvylikos universitetų ligoninės priejo išvados, kad gimimų kontrolei vartojamos piliulės padidina riziką kraujo išsiliejimo smegenyse. Apie tai pirmame puslapyje paskelbė dienraštis "Chicago Daily News" savo Nr. 100.

Ar saldainiai vaistai?

Mediciniškas žurnalas įtraukia į sąrašą saldainius, kaip apsaugojančią priemonę prieš jūros ligą. Taipgi pažymi, kad tai geras vaistas arba bent gera pagalba alkoholizmo gydyme.

Supuoklėsė

Nuotr. V. Maželis

Laimingos ekskursantės dr. Valentina Zubinienė ir Verutė Sklierienė viename savo apsilankyme Washington, D. C. Nuotr. V. Noreikos